

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

OCT 5 1974

VIEŅYBĖ

Oldest Lithuanian Newspaper in the World - Founded 1886

88 M. 12 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1974 M. RUGSĖJO [SEPTEMBER] 6 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

VILNIUJE

NAUJI

OPEROS

RŪMAI

Dar Vilniuje nematyti afišų apie Akademinio operos ir baleto teatro 55-ojo sezono atidarymą, - jos pasirodys vėliau, dar šį rudenį. O atidarymas planuojamas išpūdingas: pirmasis spektaklis naujuose puošniuose rūmuose.

Naujajame name darba, tačiau, jau pradėjo teatro meno vadovybė, solistai, baletas. Įvyko pirmosios repeticijos šviežumu kvepiančiuose kambariuose ir salėse.

Artimiausiuose planuose parašyta: teatro atidarymo iškilmėms - šešios premjeros: "Faustas", "Kunigaikštis Igoris", "Ave vita", "Legenda apie meilę", "Gulbių ežeras", "Ant marių kranto".

55-ojo sezono pradžiai įvyko ir iškilmingas susirinkimas. Lietuvos liaudies artistas J. Stasiūnas, teatro direktorius ir meno vadovas, nusipelnęs meno veikėjas L. Laurušas, vyriausiasis dirigentas, Lietuvos liaudies artistas R. Geniušas, liaudies artistas V. Noreika, kiti kolektyvo nariai viešai padėkojo Lietuvos vyriausybei, projektuotojams ir statybininkams už puikius naujuosius teatro rūmus.

Teatro kolektyvą pasveikino ir
(Tąsa 9 puslapy) !

Naujieji Operos - teatro rūmai Vilniuje

Grižau į gimtinę...

NELE LAPĖ

Nėlė Lapytė lankėsi Lietuvoje, Leningrade ir Skandinavijoje.

J. Valaičio nuotr.

Išskrendame. Skandinavų oro linijos SAS lėktuvas iš pat karto suteikia gerą nuotaiką. Prisimenu, kad būdama dar mažytė, iš Lietuvos atplaukiau švedų laivu Kungsholm. Ir kaip malonūs ir geri buvo tie šviesiaplaukiai patarnautojai! Jie nepasikeitė.

Skridimas be galo ramus. Svajoju. . . kaip ten bus Lietuvoje. Dieve Tu mano - po tiek metų! . . . Apkabinti vėl, karštai prispausti tuos, kuriuos taip seniai palikau. Ir pirmą kartą susitikti tuos, kuriuos tikrai per laiškus pažįstu. . . Tarp jų - Zinutę Janulevičiūtę, muzikę, Vilniaus televizijos filmų kūrėją. Užmezgėme draugystę per mano rašytą laiškutį Lietuvos vaikų žurnalui "Žiburėliui" seniai, seniai. Ir per tiek metų nepametėme ryšių - per visus persikeitimus, pasimetusias, stebuklingai vėl viena kitą laiškais susirasdavome ir vėl tęsėme draugystę. Dabar, mano miela drauge, pirmą sykį - susitiksimė! . . . Ir galvoju apie savo Dėdę Stasį, kurį palikau dar jauną, truputį išdykusį vaikina. Dabar, dvi anūkes augina. . . Viena jų vardas Nelytė - ar patiksiu aš jai? . . .

Po trumpo sustojimo Stockholme, jau skrendame į Leningradą. Ir jau truputį pradedu jauti šią tokią neramumą. Juk skrendu visiškai viena, be jokios grupės, kaip turistė. Ir, nors esu jau keletą sykių į Europą taip pat viena keliavusi, vis vien čia pirmas apsilankymas komunistų valdomoje šalyje. . . Galvoju, ar bus rusų muitininkai pikti, kaip iš kitų turistų esu girdėjusi? Na, nusišypsosiu jiems, nieko neslepiau, taisyklių "nelaužau". Ko jiems pykti? Vis dar jaučiu, kad šioje savo kelionėje negaliu jokių nemalonumų turėti, ir baigta! . . . Tai kelionė planuota su meile, su pasiilgimu - kaipgi drįstų kas nors man ją suardyti! . . .

Leningradas

Leningrado aerodrome muitininkai ne tik nebuvo pikti, bet priešingai - mandagus ir draugiški. Paklausiau, ar galima nusifotografuoti prie iškilmingų aerodromo laiptų. "Taip", atsakė, "tikrai nieko prašome nefotografuoti pro langus". Pastebiu, kad Inturisto patarnautojos rusaitės gražiai apsirėdžiusios ir kad jų veideliai skoningai nudažyti.

(Tąsa 6 puslapy)

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukscys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas; English Editor Demie Jonaitis; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaicis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. EDITORIAL and ADMINISTRATIVE OFFICES at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

58-ajame Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seime dalyvavo trys delegatai kanadiečiai. Vienas jų prisiminė dalyvavęs 49-ajame seime Detroit, Mich. Pasakoją: "Daugelis delegatų pokalbiuose pasakojo, kad rinko dypukams aukas, lakstė išrūpinti jiems darbo sutartis ir butus, o kai kuriems net pinigų įsikurti davė, bet nauji atvykėliai, sako, pastangų neįvertino, nes neįsirašydavo nei į Susivienijimą, nei į kitas senųjų Amerikos lietuvių organizacijas, tartum, atsisakydami senuosius pavaduoti".

☆☆☆

Kai kurie komisarai priklauso nepriklausomai Lietuvai politinius kalėjimus. Jie, tačiau, pamiršta tuos kalėjimus palyginti su jų turimaisiais.

Poetas, rašytojas ir vertėjas Kazys Boruta, pavyzdžiui, paragavo abiejų Nepriklausomos Lietuvos kalėjime Boruta turėjo apščiailaiko, popierio, plunksnos ir rašalo parašyti išversti visą eilę gerų literatūros kūrinių. O komisarų kalėjime Vilniuje, daug ilgesnį laiką būdamas, Boruta ne tik neturėjo kuo parašyti trumpo laiškučio giminėms, bet dar buvo kankinamas badu, nemiga ir traktuojamas kitokiomis "darbininkiškomis" priemonėmis.

☆☆☆

Visi lietuviai žino skaudų faktą, kad neturime "geros" Lietuvos istorijos. Lietuvių fondas, kuris, jau išbarstęs \$294,000 lietuvių reikalams, be jokio apčiuopiamo vaisiaus, nutarė paskirti \$6,000 išleisti vieną Lietuvos istorijos tomą, kuris apimtų 1772-1914 metų laikotarpį. Jį parašyti, "mūsų Istorikų draugijai" parekomendavus, rašysias profesorius Fainhauzas, apie kurį biografinių žinių nepaduodama, bet jau kyla priekaištų, kad autorius ne lietuvis. Viena aišku, kad minėtam laikotarpiui neturime geresnio to laiko istoriko tokiai istorijai parašyti. Antra, klausimas ne autoriaus tautybė, bet talentas.

☆☆☆

Lietuvoje dabar veikia 6,500 įvairaus pobūdžio knygynų, kuriuose esama apie 70 milijonų knygų, laikraščių bei žurnalų (ir plokštelių). Jais naudojasi apie du milijonai skaitytojų. Neabejojamai, yra daug bergždžio politinio grumsto, bet daug yra gražios literatūros, mokslo bei kitokių veikalų. O kiek turime mes, Amerikos lietuviai, knygynėlių? Lietuvoje gimusių lietuvių 1960 metų gyventojų surašymas suskaitė Amerikoje gyvenančių 121,347, o čia gimusių 281,149.

☆☆☆

Amerikos lietuvių laikraščiuose būdavo populiarūs vyro ar moters paieškojimai tikslu susituokti. Vilniaus Tiesoje dabar skelbiama toks paieškojimas: "Amerikoje mirė Antanas Jonas Grabauskas, kilęs iš Kauno. Ieškomi giminės. Kreipkitės į Injurkolegijos atstovą." Seniau Amerikos lietuviai ieškojo gyvenimo draugų, dabar Lietuvoje ieškoma mirusių amerikiečių giminių dolerių.

☆☆☆

Lietuvių istorikų (gerų), kurių ir taip mažai, Amerikoje praretėjo, kuomet mirė Fordham universitete rusų kalbos profesorium dirbęs, į pensiją pasitraukęs prof. Antanas Vasys, pradėjęs aukštąjį mokslą Kauno universitete 1925 m. Antano Vasiliausko pavarde. Jam teko išeiti istoriko kursus Austrijos Viennoje. Doktoratui gauti parašė disertaciją "Vytauto Didžiojo diplomatija". Po to parašė studiją apie 1236 metų lietuvių mūšį su Rygos kardininkais ties Šiauliais.

Ypatingai vertinga yra jo studija apie Kauno popierio dirbtuvę. Lietuvių fondui, galiausiai, paketus leisti Z. Ivinskio pusiau parašytą Lietuvos istoriją, prof. Vasys sušaukė pirštais suskaitomų mūsų istorikų posėdį Brooklyn, N. Y., kuris aptarė ir apipavidalino prof. Ivinskio nebaigtą darbą.

☆☆☆

Už Lietuvos ribų gyveną lietuviai evangelikai reformatai buvo sušaukę 27-ąjį seimą Chicagoje. Kun. A. Trakis nurodė, kad jie sudaro "mažiausią krikščionišką Bažnyčią lietuvių tautoje". Bet - atlieka didelių darbų. Amerikoje, pavyzdžiui, išlaiko laikraštį Mūsų Sparnai, Moterų draugiją ir Kolegiją. Tačiau ir ši Bažnyčia, kun. P. Dilio žodžiais, kaip ir kitos, išgyvena "visos krikščionijos gilią krizę".

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

ISTRIGO TVOROJE...

"... reikia mesti į šoną visas rietenas, ambicijas, nustokime kitus dažę įvairiomis spalvomis. Jeigu nenustosime tai daryti, atsiras dar didesni plyšiai mūsų pozicijose, per kurias priešas lengvai praeis į mūsų užnugarį..."

[Iš K. Leknicko, Karys, 1974 Nr. 3]

K. Leknickas čia išreiškė ne vien savo kokią eilinį nusiteikimą, bet didžiumos mūsų patriotų nuolatinis lūkesčius ir skausmą. Tik akmeninė širdis gali nepajusti šio karšto nerimo ir noro visų lietuvių jėgomis tarnauti savo tėvynei. K. Leknicko mintis teisinga. Deja, ši mintis yra ir labai juokinga, naivi.

O juokai ir naivumas čia atsiranda šitaip. Kiekvienas, kur jaudinasi dėl tėvynės likimo, nori mesti į šoną visas rietenas ir ambicijas. Ir kiekvienas labai keistai galvoja, kad rietenos su ambicijomis lengvai baigtųsi, jei ne jis pats, o kiti nustotų rietis ir ambicijų graibytis. Kiekvienas išeis tariasi esąs neklaidingas, klysta tik kiti, tai visa susiklausymo palaima būtų lengvai pasiekama visiems susirikiavus prie pono "aš" pažiūrų.

Bloga ir tragikomiška čia yra tai, kad kiekvienas išeis į "aš" ir turi daugiau ar mažiau pagrįstas savas pažiūras, kurios yra labai geros, neklaidingos ir išganingos. Kas gi gerų pažiūrų atsisakys! Ligi šiol vis taip būdavo, kad politinės emigracijos ir baigdavosi su neklaidingaisiais "aš", po kurių eidavo impotencija ir ligi tol garbintomis šventybėmis bodėjimasis. O šios rūšies sunykimas paprastai užbaigia graboriai.

Ar Leknickas moko mus, ar pats sau savo mokslą irgi taiko?

PAGALIAU PARAŠYS LIETUVOS ISTORIJĄ!

Su mokslu, vadinamu "Lietuvos istorija", yra tikras vargas. Tai yra pirmoje eilėje lietuvių mokslas, bet jo negalima studijuoti be kelių slaviškų kalbų, be lotynų kalbos, be vokiečių kalbos, o lietuvių kalba įsakmiau praverčia tik patiems naujausiems laikams.

Kol kas Lietuvos istorija - mokslas, kuriuo remiasi lietuviškoji ideologija - žymiausiai atstovaujama kitataučių: lenkų, rusų ir kt. Tautinis atgimimas ir nepriklausoma Lietuvos valstybė Lietuvos istorijos

reikalu padarė labai daug: gan daug prirašyta, daug kas pačių lietuvių tyrinėta, pačių lietuvių pervertinta ir pn. Išauginta vertingų kadry. Dabar taip išėjo, kad reiktų žmogaus, kuris didžiulį Lietuvos istorijos neplaningą ir įvairų materiją perskaitytų, pervertintų, susistemintų, kai ką savomis studijomis papildytų ir parašytų tokią Lietuvos istoriją, kuri būtų aukšto mokslo lygio, proletuviška, apimanti gausybę atskirų kitų darbų.

Nepriklausoma Lietuva davė A. Šapokos "Lietuvos istoriją". Išėjimoje turime V. Sruogienės storą Lietuvos istorijos knygą. Bent šie darbai nėra blogi, bet ir priekaištų jiems surandame. Na, buvo tikimasi, kad Z. Ivinskis parašys labai dailią ir gero būdo tokią istoriją, kad ją visi mylėsime, ja gėrėsime. Bet taip išėjo, kad Z. Ivinskio problema išsprendė dar istorijos neparašius, jis mirė. Kas dabar rašys?

Neseniai sužinojome, kad Lietuvos istoriją parašys... Dovydas Fainhauzas. Kas jis? Iš kur jis? Išėjimoje lietuvių kvalifikuoti istorikai pritarė, kad Fainhauzas rašytų Lietuvos istoriją. Tik Alg. Gustaitis "Dirvoje" baisiai persigando, bet čia tebuvo Gustaitis ir "Dirva" - lizdas ne istorikų.

Išsigandau ir aš. Fainhauzas yra tarybinėje Lietuvoje pasireiškęs istorikas, profesoriaus Lietuvoje ir ne Lietuvoje - žmogus, apie kurį apskaitęs lietuvis turėtų žinoti. Persigandau, kad tautininkų laikraštis taip apkiutęs, kad nežino, žinių neieško ir - rėkia (šlykštu, kai tokiu atveju riksmą taria esant patriotiškui).

Fainhauzo vardas ir pavardė rodytų jį esant žydą. Bet Lietuvos žydų mums baimintis nereikia. Į savo gyvenamojo krašto kultūrą žydų įnašas paprastai būna labai vertingas. Jų žymės ryškios ir lietuvių kultūroje.

Mano žiniomis, Fainhauzas su žmona yra profesoriai. Profesoriavo Vilniuje, paskiau Varšuvoje. Fainhauzas - istorikas, ypač gerai pažįsta Lietuvos istorijos XIX amžiaus pirmąją dalį. Tai yra labai vertingas lituanistas. Nutarė emigruoti į Izraelį.

Zwei Jude zogen nach Jerusalem...

Į Jeruzalę nukeliavo, Zwei Jude? Du žydai? Nieko panašaus! Fainhauzas (Tąsa 11 puslapy)

Prisiminė, kad 1642 m. Kėdainiuose gyveno skotų protestantų kolonija, kuri dėl pakilusio "liublininės" Lietuvos persekiojimo persikėlė į Anglijos Londoną ir buvo paimta to meto diktatoriaus Oliver Cromwell globon. Ji Europai atidengė tikėjimo persekiojimus Lietuvoje.

Vienu didingų lietuvių evangelikų užsimojimu yra didinti dr. Mykolo ir Alenos Devenių iniciatyva, jų šeimos vardu įkurtą \$100,000 fondą, kuris "tarnautų Lietuvos Reformacijos ir demokratijos idealams", leisdamas knygas ir paremdamas atitinkamas organizacijas.

☆☆☆

Amerikiečių Bi-Centennial komisija, ryšium su Amerikos 200 metų valstybės sukaktimi (1976), planuoja išleisti eilę veikalų apie čia apsigyvenusiąsias tautybes. Apie lietuvių pavestą parašyti prof. A. Kučui, kuris su velioniu P. Pauliukoniū parašė 1971 m. išėjusią Amerikos lietuvių istoriją. Sprendžiant pagal ją, naujasis veikalas bus tiek stiprus, kiek autorius sutelks gabesnių jėgų jam padėti.

VIENYBĖ, 1974 m. rugsėjo-Sept. 6 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Chicagiečių Lietuvių moterų klubas suruošė jau 14-ąjį Gintaro balių. Tuose baliuose visuomenei pristatomos šešioliktuosius metelius sulaukusios mūsų lietuvaite-debiutantės.

Siemet dalyvavo arti 500 publikos. Kiekvieną debutantę į sceną palydėjo kurios nors liaudies dainos melodija, nuo "Kai aš turėjau kieme mergele", iki "Vilniaus kalneliai". Debiutantės publikai pašoko Saduto ir kotiljoną. Dalyviai, buvo taip sužavėti, kad gėrėdamiesi vis norėjo sušaukti: "Sustok, valandėlė, tu tokia graži!".

Ne katalikiškoji visuomenė Lietuvoje palaikydavo 1919 m. vasario 10 d. Mariampolėje įkurtą septynių klasių Realinę gimnaziją, kurią švietimo ministeris uždarė 1925 m. liepos 1 d. Jai aukų parinkdavo ir Amerikos lietuviai. Pavyzdžiui, Chicagoje veikė dr. Karaliaus sukurta komitetas, kurio išdininkas buvo Naujienų redaktorius K. Augustinavičius, vienu kartu pasiuntė \$1,900. Aukomis buvo nupirktas sklypas naujiems gimnazijos rūmams. Bet gimnaziją uždarius, Mokytojų sąjunga, kurios vardu žemė pirktą, ją pardavė už daugiau kaip 30,000 litų, ir už tuos pinigus nusipirko savo sąjungos nariams vasarnamį Palangoje.

Michigan universitete, Ann Arbor Earhart fondas, paskyrė stipendiją prof. Leonui Sabaliūnui, parašyti studiją apie marksistų politiką, kurį valdytoje Lietuvoje. Sabaliūnas yra politinių mokslų profesorius Eastern Michigan universitete.

Padedant Polish-American Congressui (Bendruomenei), Connecticut valstijos lenkams pavyko prikalbinti Central Connecticut State kolegiją, New Britaine įkurti lenkiškųjų studijų kursą. Vedėju pakviestas prof. Stanislaus A. Blejwas, kuris buvo Columbia universitete direktoriaus pagalbininkas Rytų Europos istorijos skyriui.

Kursas apims Lenkijos istoriją ir jos civilizaciją, lenkus Amerikoje ir lenkų kalbą. Telkiami vadovėliai, steigiam biblioteka ir renkami dokumentai.

Lenkas amerikietis, antropologijos profesorius Juozas Obrebskis, prieš mirtį padovanojo savo knygyną ir archyvą Massachussets universitetui. Jame yra brangūs rinkinys raštų apie senovės Lietuvai priklausiusią Polesie balų sritį. Universitetas ruošia katalogą.

Vilniuje išėjo keturių planuojamo Lietuvos archeologinio atlaso pirmas tomas, kuriame aprašinėjama 2,500 paminklų ir apie 20,000 radinių. Tai bus stiprus šaltinis studijuoti tą senovės Lietuvos istoriją, apie kurią jokių raštų šaltinių nėra.

Laikraščiai Lietuvoje amerikiečių žodį "canoe" rašo "kanojus". Tai indėnų sugalvotas laivelis, dabar naudojamas ir sporte.

Vienintelė lietuviška gimnazija Europoje yra Vak. Vokietijoje. Joje

šiuo metu mokosi 80 mokinių. Trūksta pinigų ir mokytojų. Pinigų šiek tiek duoda Vokietijos valdžia. Bet daugiausia suaukoja Amerikos lietuviai.

Vilniuje išėjo knyga Žodžiai ir Žmonės, kurios trys straipsniai J. Kabelkos apie Baltiją ir baltus, Z. Zinkevičiaus apie Vilniaus gyventojų pavardes XVII a. pradžioje, o A. Vanagas svarsto Mūsų pavardes. Knyga atrodo, būtų įdomi ir Amerikos lietuviui, jei leidinį būtų galima pirkti. Maž kuris mūsų Žurnalistų sąjungos mieguistas narys išbus turinius nušviesti?

Tarp naujų tarybinėje santvarkoje išauklėtų žmonių Lietuvoje esama ir tokių, kaip spaudoje rašoma: "Pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Kauno iš vieno ekskursantų buso, lenkiant motorciklą, pro langą buvo išmestas butelis, kuris, pralėkęs virš motorcikininko galvos, nukrito ant kelio ir subiro į Sukes".

Iš Dzūkijos Marcinkonių pranešama: "Lietinga vasaros pradžia žada daug grybų. Tai nedžiugina įmonių, turinčių reikalų su Varėnos medžio apdirbimo šyriumi Marcinkonyse. Marcinkonių žmonės ir vėl patrauks į girias grybauti ir uogų rinkti, o lentpiūvės gamyba vėl sulėtės". Kaip Strazdelio dainoje: "Oi, jūs grybai, grybai: jūs mano patieka, kas jūsų nevalgo, tas nežino nieko!"

Prisibijoma, kad marcinkoniškių dzūkų polinkis grybauti gali apšlubinti dabar įgyvendinamą tarybų penkmečio gamybos planą.

Tarp kitų konferencijų Lietuvoje surengta ir "mokslininkų, gamybinių ir žurnalistų pokalbis Elmininkuose apie bulvininkystės specializavimo privalumus, taip pat priežastis trukdančias sparčiau šiuo keliu žengti bei problemas, kurias reikia nedelsiant išspręsti".

Pasirodo, kad hektarui bulvių reikia penkis ir puse kartų daugiau lėšų, negu javams. Šalia to, daugelis Lietuvos dirvų netinka bulves kasti mašinomis, o darbo rankų, sakoma, vis mažėja. Tokiu būdu, net planuojama vis mažiau beauginti Lietuvoje bulvių. Konferencija, tačiau, nepatarė šiuo siaurimo keliu eiti, ieško tinkamų sėklų ir dirvų.

Paskutiniame Lietuvių fondo tarybos posėdyje, pagaliau, susiprasta, kad reikalinga turėti nuolatinę įstatų komisiją, kuri savo rekomendacijas pateiktų fondo seimams.

Vienybė yra vienintelis Amerikos lietuvių laikraštis, kuris keletą metų kelia reikalą tinkamais įstatais pasirūpinti, kad fondo milijonas dolerių nenuieitų senųjų Amerikos lietuvių Lietuvos Atstatymo bendrovės pusmilijonio keliu, ar tų šventų Jurginių ir Kazimierinių pašalpių draugijų, kurių šimtus tūkstančių pasidalino nusitarę likviduoti nariai. Todėl Lietuvių fondas, pasirodo, jei gali tarti tarė iš kalėjimo paleistas Galilejus, kai sušuko: E pur si muove (vistiek, juda).

Cleveland, Ohio, skautininkės buvo susirinkusios pas savo seniūnę s. s. Stefaniją Radzevičiūtę prisiminti prieš 10 metų mirusią v. s. dr. Domutę Kesiūnaitę.

Kalbininkas prof. P. Skardžius (dabar išėjęs į pensiją, atskleidžia savo santykiavimą su kalbininkais Lietuvoje. Sako: "Iš Lietuvos gaudu gana daug kalbos leidinių, bet mano ten pasiųstų grynai kalbotyros straipsnių daugiausia negauna".

Priežastis aiški: didrusiai šoviniškai cenzoriai nenori prisipažinti, kad užsienyje lietuviai parašo neblogesnių kalbos dalykais mokslo dalykų, kaip ir Lietuvoje.

Amerikos Kongresas dar keturiems metams pratęsė tautinių Amerikoje grupių studijų įstatymą, kurį priėmė prieš du metus, paskirdamas pustrečio milijono dolerių bet nesirengė pratęsti. Pasirodo, susilaukė virš tūkstančio įvairių grupių prašymų, kuriems patenkinėti būtų reikėję arti 81 milijono dolerių. Komisija atrinko 70, bet jų tarpe nebuvo priimtas Lietuvių Bendruomenės prašymas. Pratęsus įstatymo gyvybę keturiems metams, gal ką gaus ir lietuviai.

Kanados lietuviai tolygiu įstatymu jau yra gavę arti \$40,000.

Dabar Marijonų leidžiamas dienraštis Draugas mini 65 metų sukaktį. Prisimena jo iniciatorius: kun. Antaną Staniukyną ir kun. Antaną Kaupą, pirmąjį redaktorių (mirusį 1913). Vienas buvo 39 metų amžiaus, kitas 43 metų, kai pradėjo leisti savaitinį Katalikų Draugas, Wilkes Barre, Pa.

Siame mieste įvyko savo metu audringi Susivienijimo seimai.

Idėja leisti Amerikos lietuviams katalikams laikraštį sugalvojo kun. A. Staniukynas, įsteigdamas 1909 m. mūsų kunigų Sąjungą. Nors tuomet Amerikoje veikė jau apie 50 lietuvių kunigų, bet kun. A. Kaupas pripažino korespondencijoj Petrapiulyjeėjusiam Lietuvių laikraštyje 1905 metais: "jie visur Amerikos lietuvių buvo diskredituoti".

Redakcija pareiškia: "Laikraštis nesensta, jei atsinaujina savo dvasia ir žmonėmis".

DAVENPORT 6-1656

ESTABLISHED 1941

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.

MASPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS

EDWARD A. KODIS

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS

Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 Madison Street • Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

Lietuvoje

Paruošė Vytautas Zalatorius

Turizmas

Viena žmonių gerovės išraiška yra turizmas. Štai JAV su aukščiausiu gyvenimo lygiu žinomos taip pat kaip didžiausias keliautojų kraštas. 1970 m. vien tik po užsienį važinėjo daugiau kaip penki milijonai amerikiečių. O ir Lietuvoje kyla gyvenimo lygis, plečiasi turizmas. Manoma, kad šįmet ten įvairiose kelionėse dalyvaus du ir pusė milijono žmonių, daugiausia po pačią Lietuvą. Gal šis skaičius faktiškai ir mažesnis, nes tas pats žmogus gali keliauti keletą kartų. Tuo tarpu statistika registruoja tik kelionių skaičių.

Kaip ten bebūtų, o mes net ir čia, Amerikoje, patyrėm, kad Lietuvos žmonės mėgsta "pavandravoti po svetį". Jie keliauja daugiausia grupėmis. Keliones tvarko ekskursijų biurai. Jie yra paruošę 200 maršrutų po Lietuvą ir 150 po "broliškas respublikas". Kaip ir visa kita, taip ir turizmą partija stengiasi panaudoti savo tikslams. Daug maršrutų yra į "Didžiojo tėvynės karo" kovų vietas, prie istorinių kompartijos paminklų, į "miestus didvyrius", į Lenino tėviškę ir pan.

Lietuvoje labiausiai lankomas miestas, be abejo, yra Vilnius, bet iš kurortų populiariausias Birštonas, kuriam duotas net "sajunginio kurorto" titulas. Ten, šalia senųjų sanatorių, neseniai Nemune nuleido inkarą plaukiojantis viešbutis. Šįmet pirmą kartą Birštono turizmo bazė nebus uždaryta žiemai.

Plečiasi ir kempingo bazių tinklas. Palangoje statomas penkių kotėdžių viešbutis, Vilniuje septynių aukštų "Turistas". Ateityje planuojama tūkstančio vietų turizmo bazės statyba Vanagupėje ir turistinių traukinių geležinkelio stoties statyba Vilniuje.

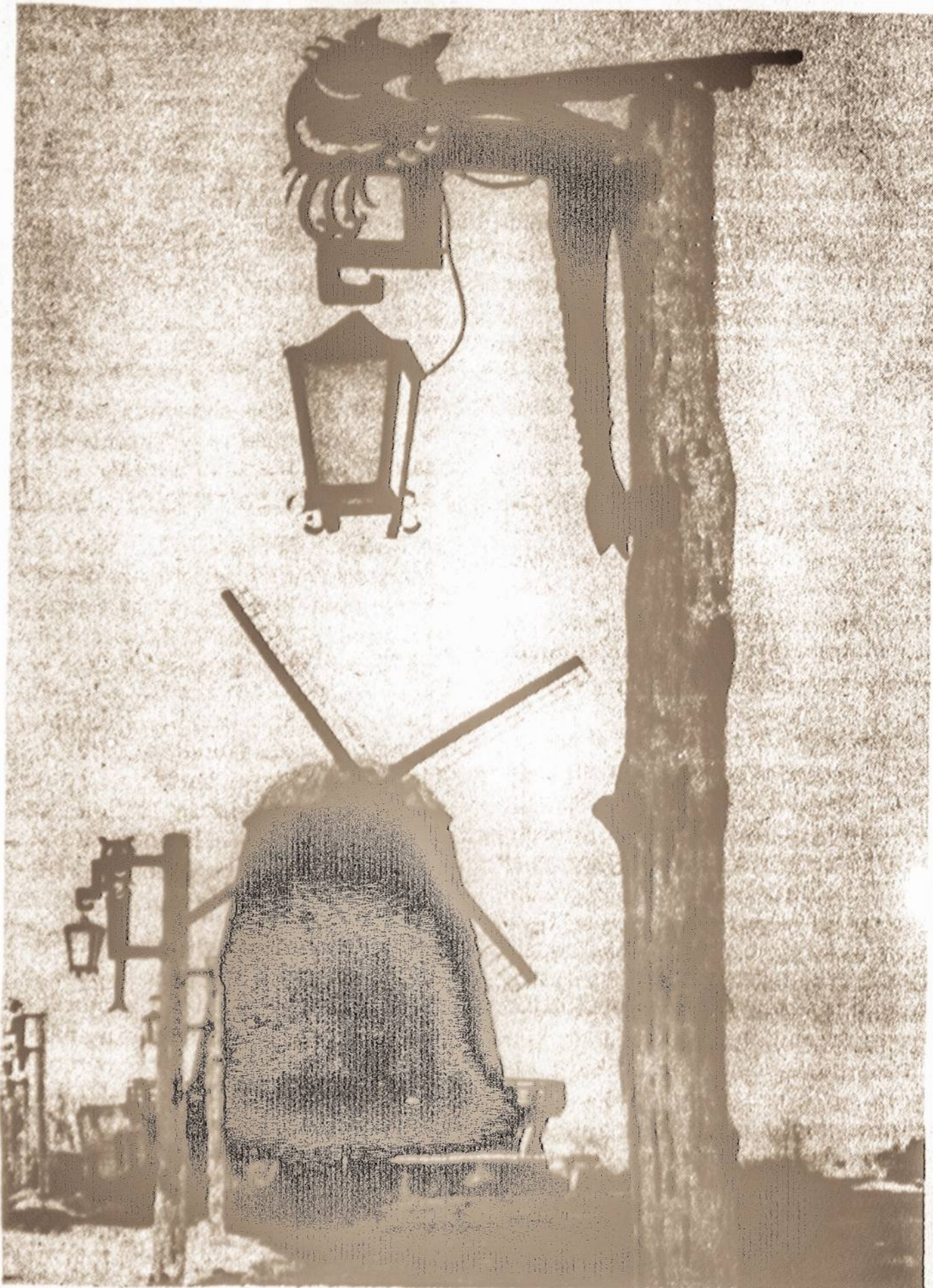
Gamta

Vis daugiau dėmesio iš vyriausybės ir gyventojų reikalauja gamtos apsauga. Su pramone koja kojon žengia oro ir vandens užteršimas, triukšmas ir natūralios ekologinės pusiausvyros sutrikimas. Didėja miškų gaisrai. Buvo užsidegęs net Vilniaus Vingio parkas ir Kauno Ažuolynas. O Lietuva ir taip jau miškais neturtingiausia Pabaltijo respublika, nors jų plotai ir nežymiai

Didėja Baltijos jūros ir Kuršių marių užteršimas. Iš neseniai vykusių debatų Lietuvos Aukščiausioje t-boje paaiškėjo, kad pramonė apvalo tik trečdalį užteršto nutekamojo vandens ir tik pusę jo išvalo patenkinamai. Nors Lietuvoje ir yra 29 tūkstančiai upių ir upelių, bet tik 758 yra ilgesni kaip 10 kilometrų. Negeresnė padėtis ir su Lietuvos ežerais, kurių priskaičiuojama 3,000. Būdami negilūs ir nevandeningi, jie ne tik lengvai užteršiami, bet ir patys užželia.

Gyvūnija

Kiek geresnė padėtis su miško gyventojais. Griežtos medžioklės taisyklės leido net per daug išplisti briedžiams, šernams ir usuriniams

Seduvos malūnas "Užuovėja" yra ne tik turistinė atrakcija, bet ir praktiškas dalykas - ten galima nuraminti alkį ir troškulį.

šunims. Pastarieji yra nauji Lietuvos gyvūnai, atsibastę iš Azijos. Daugėja bebrų, stumbrų, stirnų, elnių ir kanadiškų audinių (ang. mink). Šiuos visus keturkojus syki per metus užpuola 20 tūkstančių medžiotojų.

Žuvinto rezervate veisiasi daug gulbių ir kitų pelkių bei vandens paukščių. Gyvūnijos ir augmenijos draustiniais paversta kone trys procentai visos Lietuvos teritorijos. Ignalinos ežeryne įsteigtas 75 tūkstančių akrų pirmasis Lietuvos Nacionalinis parkas.

Nemune ties Kaunu, prie Karmelitų, pradėtas kurti 75 akrų miesto sodas, kuriame galės poilsiauti 5,000 žmonių. Iki šiol toje upės saloje buvo laivų remonto dirbtuvės. Dabar ten bus pastatytas amfiteatras, šildomas plaukimo baseinas, įrengti paplūdinys, vejų ir gojeliai.

Kultūra

Pernai 33 Lietuvos muziejus apėmė trys milijonai ir 600 tūkstančių lankytojų. Jie labiausiai domėjosi LTSR Dailes muziejaus ekspozicijomis Vilniuje ir mažiausia - ateizmo muziejumi. Amerikoje yra maždaug 3,000 muziejų.

Neseniai įsisteigė Knygos bičiulių draugija. Jos tikslas steigti knygynus, kioskus, bibliotekas, klubus, aiškinti nariams, kaip komplektuo-

ti, klasifikuoti ir saugoti literatūrą.

Numatyta iki 1979 m. centralizuoti rajonų bibliotekas. Lietuvos Kultūros ministerija priėmė atitinkamą nutarimą. Šis darbas jau šįmet bus užbaigtas Panevėžio, Utenos ir Zarasų rajonuose. Dabar veikia daugybė savarankiškų bibliotekėlių. Centralizuojant bus sudaromi viešingi rajonų knygų katalogai ir įvesta mainų tarnyba, kaip ji jau seniai veikia Amerikoje. Centralizuojant ypatingas dėmesys bus skiriamas profesinei literatūrai. Lietuvoje veikia 2,400 viešųjų bibliotekų, kuriose sukaupta beveik 20 milijonų knygų.

Baigtas redaguoti I-masis didžiosios "Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" tomas. Jo prenumeratą leidykla jau priiminėjo nuo metų pradžios, o skaitytojus tomas turi pasiekti šiomis dienomis. Amerikos lietuviai tiesioginiai enciklopedijos užsisakyti negali. Reikia kreiptis į įprastas vietas: Spaudą Chicagoje arba gimines Lietuvoje.

Veikalas bus spausdinamas 60 tūkstančių egzempliorių tiražu. Jis turės 70 tūkstančių straipsnių ir 15 tūkstančių iliustracijų. Jo formatas bus toks pat, kaip ir tritomės "Mažosios lietuvių tarybinės enciklopedijos", kuri baigta leisti prieš porą metų. Net ir viršeliai bus tokia pat - žalsvi. Nugarėlę puoš inicialai

Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje atlikti oro tyrimai parodė didelį jo užteršimą...

V. Vazalinskas
LTSR Min. t-bos pirmk.
pavaduotoja

LTE, kurie labai primena L. Kapočiaus Bostone išleistą "Lietuvių enciklopediją" su LE inicialais. Pastaroji enciklopedija tikriausiai ir buvo vienas iš akstinių Lietuvos leidėjams neatsilikti nuo "buržuazinių nacionalistų". Naujoji Lietuvos enciklopedija savo apimtimi ir tematika bus tarp tokių didžiųjų pasaulinių enciklopedijų kaip *Encyclopaedia Britannica*, *der grosse Brockhaus* ar *Bolšaja Sovetskaja Enciklopedija* ir regionalinių veikalų, tokių kaip ankčiau išleistoji MLTE.

Vienas iš enciklopedijos redakcijos jau atliktų darbų yra aktualus ir užsienio lietuviams bei visai lietuviškai rašijai. Tai taisyklės asmenvardžiams ir vietovardžiams, iš 32 kalbų perrašyti į lietuvių kalbą, jų tarpe ir iš anglų kalbos. Mat, lietuvių kalbos tradicijos reikalauja svetimvardžius rašyti pagal tarimą, tik, deja, tas tarimas rašantiesiems nevisada žinomas ar pakankamai tikslus.

Ryšiai

Rusai su amerikiečiais kultūrinio bendradarbiavimo sutarties rėmuose suka bendrą filmą, pavadintą "Žydroji paukštė". To filmo operatorius lietuvis J. Gričius vasaros pradžioje lankėsi Amerikoje. Sutartis sudaryta tarp ir Lenfilmo kino studijų. Visose filmo kūrybos stadijose dalyvauja abiejų šalių menininkai ir technikai. Net ir scenarijų pagal M. Meterlinko veikalą rašė rusas ir amerikietis. Filmą bus dviejų serijų ir spalvotas. Ekranuose jis pasirodys kitamet.

Vasaros pradžioje Vilniuje gastroliavo Londono "Prospekto" teatras su Šekspyro komedija "Dvyliktoji naktis".

Prieš tai buvo "svečių" iš Maskvos. Vienas jų TS Sveikatos apsaugos ministras B. Petrovskis. Jis susitiko su savo antrininku Lietuvoje V. Kleiza, apžiūrėjo Alytaus gydymo įstaigą, Valkininkų "Pušėlės" sanatoriją, Druskininkus ir Vilniaus kardiologinę kliniką, kuriai vadovauja pasaulinio garso chirurgas prof. A. Marcinkevičius. Vilniaus kliniką Petrovskis nurodė kaip pavyzdį ateities medicinos klinikų, kurios specializuosis vienoje kurioje gydymo šakoje.

Birželio pabaigoje Vilniuje vyko VI Sajunginė reumatologų konferencija. Joje buvo nagrinėjamas reumatinių susirgimų gydymas imunodepresantais. Konferencijoje dalyvavo maždaug 400 specialistų, įskaitant ir atstovus iš kitų rytų Europos kraštų.

Nemėgstama Lietuvoje viešai apie blogybes šnekėti. Jos taip nesiderina su komunistiniu optimizmu ir jų santvarkos tariamą tobulumu. Jeigu jau rašoma apie nusikal-

VIENYBĖ, 1974 m. rugsėjo-Sept. 6 d.

LIETUVISKOJE CHICAGOJE

Atvyko pas mirštantį tėvą

Vilniaus dailininkė - keramikė Aldona Ličkutė-Jusionienė suskubo atvykti į Chicago pas savo mirštantį tėvą - Petrą Ličkų, kuris karo audrų nublokštas atsiskyrė nuo šeimos ir ilgą laiką vienas gyveno išeivijoje.

Sis ramus ir darbštus lietuvis savo žemės kelionę garbingai užbaigė Chicagoje savo dukros ir žmonos (ji atvyko prieš 8 metus iš Lietuvos) priežiūroje.

Lietuvoje buvęs kariuomenės majoras, velionis išeivijoje buvo gimnazijos mokytoju ir dirbo kultūrinį darbą. Atvykęs į Chicago, nežiūrint sunkaus fizinio darbo, rasdavo laiko šalpos bei kultūrinei veiklai. Jam buvo svetimos politinės rietenos, kuriomis jo kai kurie draugai gardžiavosi. Ličkus dirbo visiems lietuviams išeiviams naudingą darbą.

Pernai išsipildė jo svajonė - aplankyti savo kraštą, o taip pat ir vaikus - dailininkę Aldoną ir inžinierių Vytautą bei savo anūkus. Nors jau kiek ir sirguliudamas leidosi į tolimą kelionę savo tėviškės linkui. Tai buvo pati mieliausia jo gyvenime kelionė.

Sužinojusi, kad Ličkaus sveikata blogėja, dukrė Aldona rūpinosi gauti leidimą dar kartą pamatyti savo tėvą. Tas jai pasisekė. Ji antrą kartą turėjo progos pasisvečiuoti Dėdės Samo žemėje. Jos vizito pradžia nebuvo maloni pergyveno tėvo mirtį.

Dabar dail. Aldona tvarko savo motinos dokumentus. Ji nori gauti leidimą mamytę vežtis į gimtąjį kraštą. Atrodo, jog pasiseks: rugsėjo mėnesį abi išeis į Lietuvą.

Plačiau apie dail. Ličkutę-Jusionienę bei jos kūrybą parašysime kitoje Vienybės laidoje.

St. Pilka grįžo iš Lietuvos

Artistas Pilka daugiau negu mėnesį laiko praleido Lietuvoje. Iš savo kelionės parsivežė puikių išpūdžių, kuriuos pasakoja chigagiečiams. Jam buvo proga pamatyti Lietuvos teatrą ir kitus kultūrinius renginius. Paviešėjo Vilniuje, Kaune, Palangoje. Susitiko su senais

pažistamais. Pabendravo su savo teatrinės karjeros laikų bendradarbiais. Turėjo progą pabendrauti su kitų sričių kultūrininkais ir veikėjais. Kelionėje viskas gerai sekėsi ir savo išvyka labai patenkintas.

V. Zalatorius persikėlė į Berwyną

Vytautas Zalatorius, Vienybės red. kolektyvo narys, iš Cicero lietuvių kolonijos, kartu su savo šeima, persikėlė į kaimyninį Berwyn miestelį, į vakarus nuo Chicago. Čia jau spėjo neblogai įsikurti naujai įsigytame name. Žada dažniau rodytis Vienybėje. (eš).

Leonas Paukšta iš Marquette Parko apylinkės Lietuvos Vyčių seime išrinktas tos organizacijos pirmininku.

Praeitą kadenciją pirmininkavo prof. Jokūbas J. Stukas iš New Jersey, Lietuvos atsiminimų radijo programų vedėjas.

Glorija ir inž. Algis Kronai, ilgesnį laiką gyvenę Bostone, grįžo į Chicago. Laikinais apsistojo Algio tėvų Onos ir Liudo Kronų dvare, Fox Lake, Ill. Jis dirbo kompiuterių įmonėje ir dabar yra perkeltas į Chicago skyrių.

Kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, Anglijos Londono lietuvių par. klebonas, rugpiūčio 28 d. vakare atskrido į Chicago aplankyti savo senutės motinos ir kitų giminių. Svečias Amerikoje pabūs visą rugsėjo mėnesį. Apsistojęs pas seserį ir svainį Danilevičius, 6635 So. Talman Ave. Chicago, Ill. 60629, telefonas GR 6-8161.

Lietuvių Moterų Dailininkių D-jos dailės darbų paroda vyks rugsėjo 18 - spalio 15 Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. Dalyvaus dailininkės: Vanda Balukienė, Aleksandra Novickaitė-Bodner, Janina Marks, Ses. M. Mercedes, SSC, Jadvyga Paukštienė, Magdalena Stankūnienė ir Vida Stankienė.

Michael A. Klimas iš Chicago pietvakarių, Illinois Technologijos instituto studentas, baigė ROTC

Savo 95-ji gimtadienį minintis dail. Adomas Varnas kartu su savo žmona ir viešniomis: L. Petrikonienė [kairėje] ir K. Leonaitiene.

kursus Charleston aviacijos bazėje, SC.

Illinois Universiteto Circle campus baigusiųjų sąrašas yra: Danutė Bruškytė, Dana Bendis, Edvardas Enskat, Danutė Gudelytė, Stephen Kinchus, James Buškus, Jonas Yurkus, Mark Ganas, Milda Gutauskaitė, Linas Raslavičius, Vanda Raudytė ir Dalia Šaulytė.

Don Adams [Adomaitis], Illinois Respublikonų partijos centrinio komiteto pirmininkas. Amerikos Valstybės departamento pakviestas, lankėsi su grupe jaunų Amerikos politinių vadų.

Florentina Kurgonienė, Lietuvių Skautų sąjungos vicepirmininkė, keletą savaitių išvyko į Europą. Ta pačia proga ji aplankys sūnų dailininką Kęstutį Zapką, kuris šią vasarą gyvena Graikijoje, Mykonos saloje, atsidėdamas tik savo kūrybai.

Kęstučio Zapkaus vardas jau įamžintas Chicago Meno institute, Stedelijk muziejuje Amsterdame, Olandijoje, Richmond, Va., muziejuje, prezidento J. F. Kennedy Memorial, Washington. Jo kūrinių įsigijęs net David Rockefeller.

Sol. Laimutė Smalenskaitė Stepaitienė, sugrįžus iš sėkmingai atliktų koncertų Europoje, intensyviai ruošiasi savo rečitaliui, kuris įvyks sekmadienį, rugsėjo 29 d., 3:30 val. p. p., Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Programoje bus atlikti lietuvių ir tarptautinių kompozitorių kūriniai. Lietuvių visuomenė kviečiama dalyvauti ir išgirsti dainininkę - menininkę, kuri po daugelį Europos kraštų išgarsino Lietuvos vardą lietuviška daina. Bilietai gaunami Marginiuose.

Chicago Lietuvių Opera, baigdama šį pavasarį savo dainavimo sezoną, išsirinko naują valdybą, kurią devynioliktiesiems operinės veiklos metams sudaro: pirmininkas Vytautas Radžius, vicepirmininkai - Vaclovas Momkus, Irena Navickaitė, Jurgis Vidžiūnas, sekretorė - Rūta Graužinienė, išdininkas - Vladas Stropus, turto globėjas - Jonas Mockaitis.

Susan A. Brazytė ir Jonas V. Astrauskas iš Chicago pietvakarių yra garbės studentai su visais "A" pažymiais Southern Illinois universitete, Carbondale, Illinois.

Zivilė Karaliūnaitė, Chicago televizijos 26-to kanalo studijoje praveda lietuvių pusvalandį "Lithuanian TV".

Komitetas Kazimierui Oksui į sanitarinį distriktą išrinkti planuoja rinkiminį banketą, antradienį, rugsėjo 17 d., Martinique restorane. Albertas Vengris yra parengimo pirmininkas, Aleksas Jankūnas komiteto išdininkas.

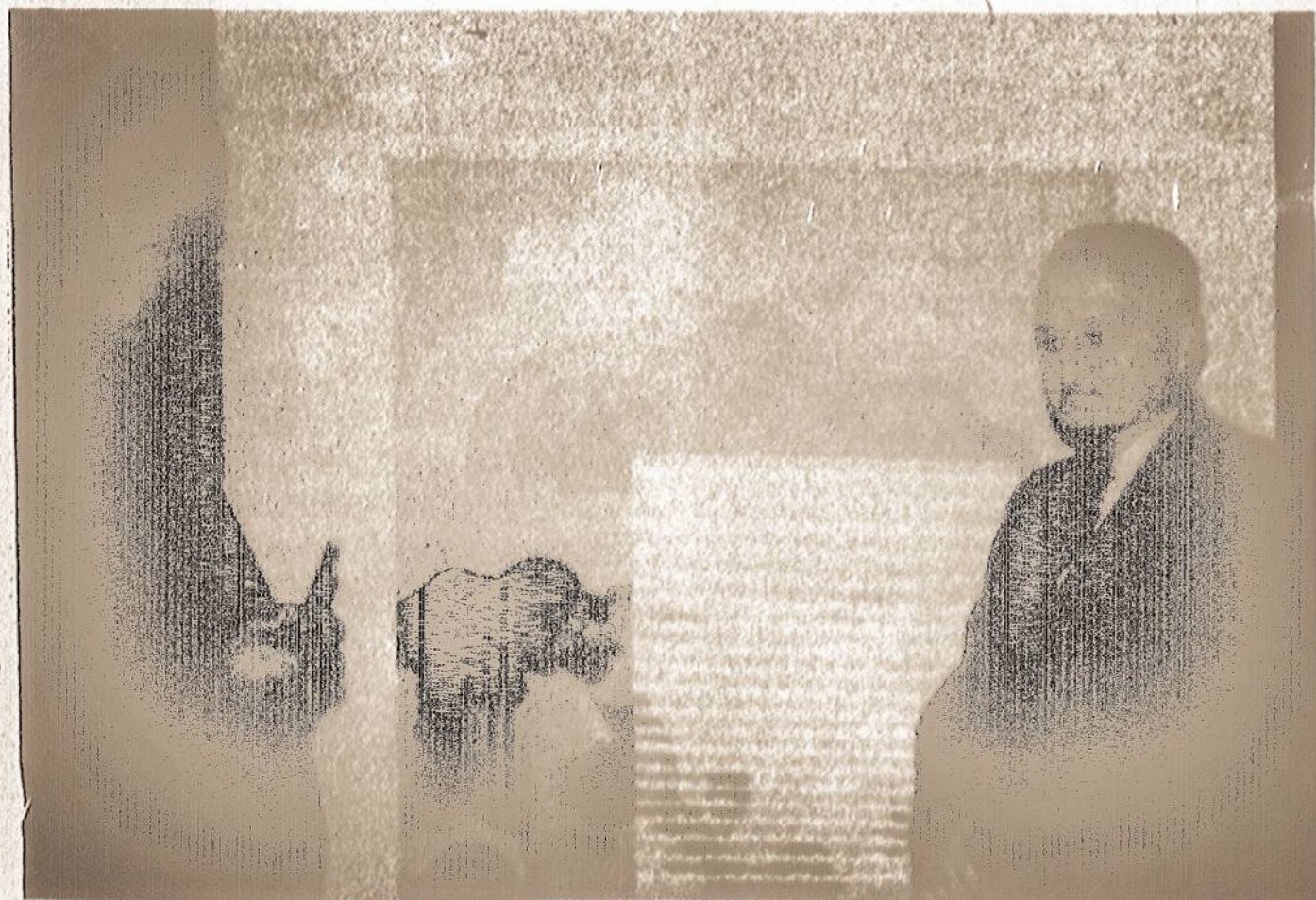
Pasaulio ir Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos 12-tas suvažiavimas įvyks lapkričio 28 - gruodžio 1 d. (Padėkos dienos savaitgalį) Chicagoje. Suvažiavimo paskaitos, sąjungos posėdžiai ir darbai bus pravesti Lietuvių Tautiniuose namuose. Iškilmingas banketas įvyks lapk. 30 d. Saber Room, Hickory Hills, Ill. Chicago skyriaus sąjungos pirmininkas šiais metais yra inž. Kostas Burba.

Ed Mankus to present slide program on Lithuania

A slide program on Lithuania will be presented on the first four Thursdays in October by Ed Mankus, at the First National Bank of Evergreen Park, 3101 W. 95th St., with the cooperation of the Balzekas Museum.

Request for tickets can be made by calling the Museum, 847-2441, or the Public Relations Department of the First National Bank, GA 2-6700 or PR 9-6700. Please specify attendance night desired. No admission charge.

Facts About Lithuania - The first mention of the name Lithuania can be found in the Annales "Quedlinburgenses" of 1009. It was referred to as "Litua".

Kazys Baltramaitis, vyresniosios lietuvių išeivių kartos veikėjas [kairėje] ir Sandaros laikraščio techn. redaktorius Jonas Vaidelys Čiurlonio galerijoje Chicagoje.

Edv. Šulaičio nuotraukos

Grižau į gimtinę. . .

(Atkelta iš 1 puslapio)

Aiškiai matyt, kad jos visos labai mėgsta akių dažus ir truputį per stipriai juos tepa.

Nuveža mus į Hotel Astoria. Tai senoviškas, elegantiškas viešbutis labai gražioje aikštėje, prie parkelio. Įėjusi, tuoj pamatau galybę turistų - tarp jų japonų ir italų studentų grupes. Mano kambarys patogus, su visais įrengimais, net ir televizija. Deja, tik vakare yra programos - drama, dainelės, šiaip pranešimai. Netikėtai pamatau mūsų Banionį, pristatė ji kaip nusipelnusį aktorį (bent taip spėjau, nes man suprantami rusų žodžiai neprasoka dešimties!).

Vakare nueinu į viešbučio valgyklą. Nors patarnautoja prisistato greitai, valgio tenka gana ilgai palaukti. Kadangi esu pasodinta prie bendro stalo, pasisveikinu su sėdinčia pora. Pasirodo, jie armėnai - brolis ir sesuo. Nors jie labai silpnai kalba angliškai, susidraugaujame, ir po vakarienės visi trys einame pėsčiom apžiūrėti Leningrado.

Miestas labai gražus, išvingiuotas upelių ir kanalų, apsuptas medžių. Man labai įdomu stebėti praeinančius žmones. Jų gatvėje labai daug, nors oras gana šaltokas ir lynoja. Pastebiu, kad dauguma jų apsirengę kukliai ir tamsiomis spalvomis. Tik jaunimas dar "pašviečia" - merginos spalvotomis "mini" suknelėmis, berniukai kelnėmis ir vienas kitas amerikoniškais "blue jeans". Stebiu veidus. Iš pirmo žvilgsnio, senesniųjų labai rimti, be šypsenos. Tik jaunieji atrodo linksni, ir retkarčiais matau meiliai susikabinusią porą, kurie jau visiškai laimingi. . . Pagaunu žvilgsnio momentą - pro linksmiai susikabinusią porą praeina du medaliais nusisagstę viršininkai. Pamoja vienas kitam ranka į jaunuolius, aiškiai nepatenkinti jų elgesiu. Bet nesustoja, nieko jiems nesako. Nusišypsau. Prisimena

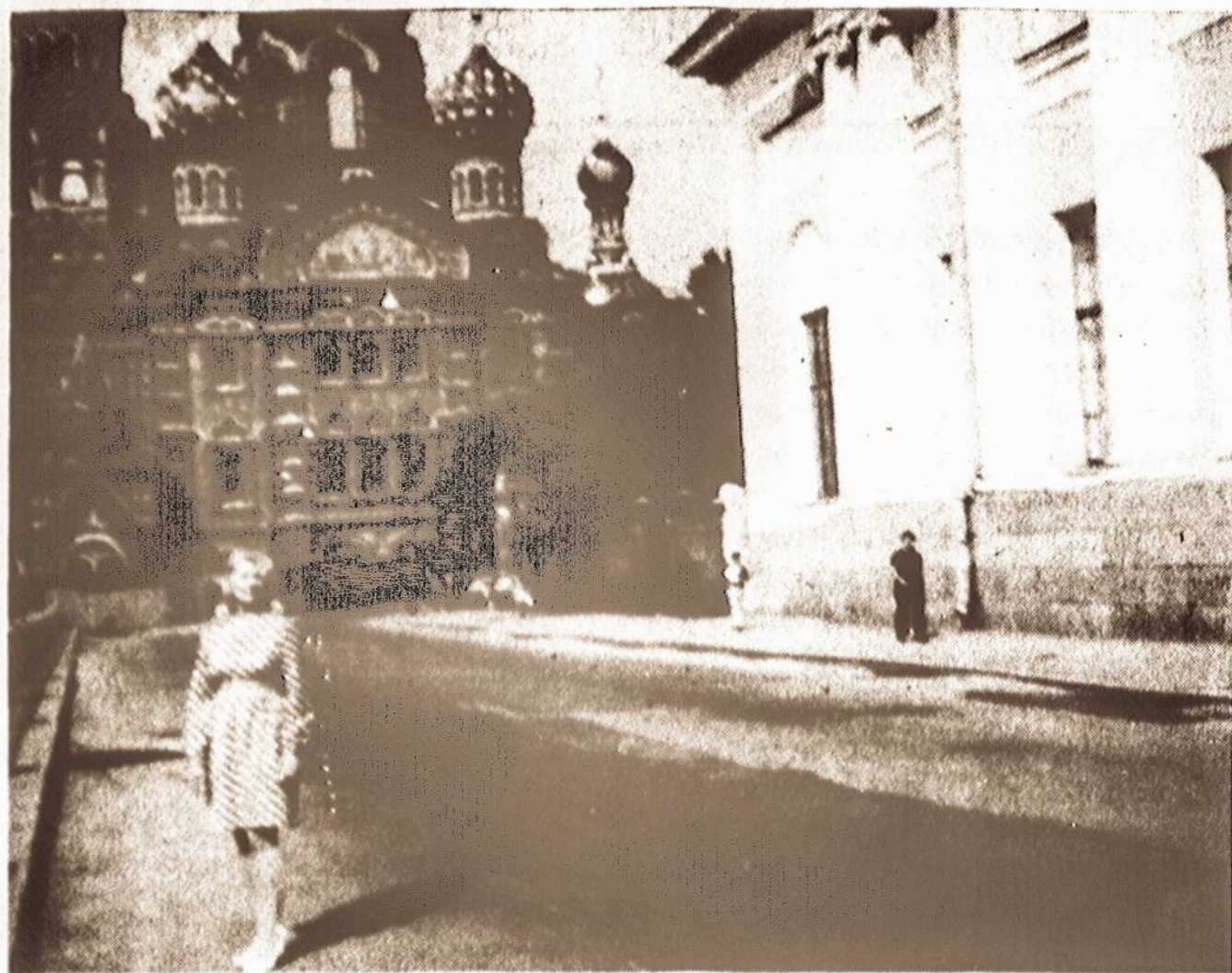
man ir mūsų Amerikos "vyresniųjų" nepasitenkinimus dėl jaunimo per laisvo elgesio gatvėse. . .

Sustojame apžiūrėti įvairių rūšių parduotuvių - jos beveik visos atdaros, nors sekmadienis. Pastebiu, kad daržovių parduotuvėje moteris nusiperka pusę kopūsto. . . Visur ilgos eilės - ir parduotuvėse, ir kavinėse, ir prie kino teatrų. Bet juk ir New Yorke prie populiarių filmų teatrų ir restoranų yra eilės.

Sekančią dieną ruošiuosi busu apvažinėti Leningradą. Per nesusi-pratimą, Inturisto mergaitė man pasako klaidingą išvažiavimo laiką. Vėliau, labai susijaudinusi, pristato man šoferį, kuriam įsakytą visą valandą mane vieną vežioti po miestą, viską aprodyti. (Vėliau sužinau, kad toks patarnavimas tik "diduomenei" teikiamas. . .) Šoferis kalba truputį angliškai, malonus rusas. Apveža mane po gražų Leningradą, aprodo visas žymiausias vietas, kur tik pageidauju, sustoja ir mane nufotografuoja. Aiškiai matyti jo meilė miestui; jis juo didžiuojasi. Prieš išsiskirdami, karštai paspaudžiame vienas kitam ranką ir angliškai pasakome: "Tarybų S-ga ir Amerika - iš vieno!"

Didelis nusivylimas - garsusis Armitažo muziejus, kurį taip norėjau apžiūrėti, - tą dieną buvo uždarytas. Na, pagalvoju, bus proga dar kartą šį gražų miestą aplankyti. Vėliau nusprendžiu dar busu aplankyti Pavlovsk miestelį, kur mums aprodo liuksusinį kunigaikščio Povilo vasaros palocių. Pastebiu, kad tarp lankytojų labai daug šeimų su mažais vaikučiais, ir kad gidai net keliomis kalbomis aiškina.

Vakare valgau vakarienę viena (mano armėnai draugai jau išvažiavę), klausydama linksmo "gyvo" džiaz, kurį groja keturi jaunuoliai. Prieš išeidama, sustoju juos pasveikinti, pasakau, kad jie turėtų atvažiuoti į Ameriką mums pagroti, kad jų grojimas visai nesiskiria nuo mūsų muzikos. "Na, tai gal įvyks - už kokio tūkstančio metų", šypsodamas jų vadas man angliškai atsako.

Nelė Lapė Leningrade

Einu miegoti anksti, nes rytoj reikia šeštą keltis ir su čemodanais būti prieangy kelionei į Vilnių!

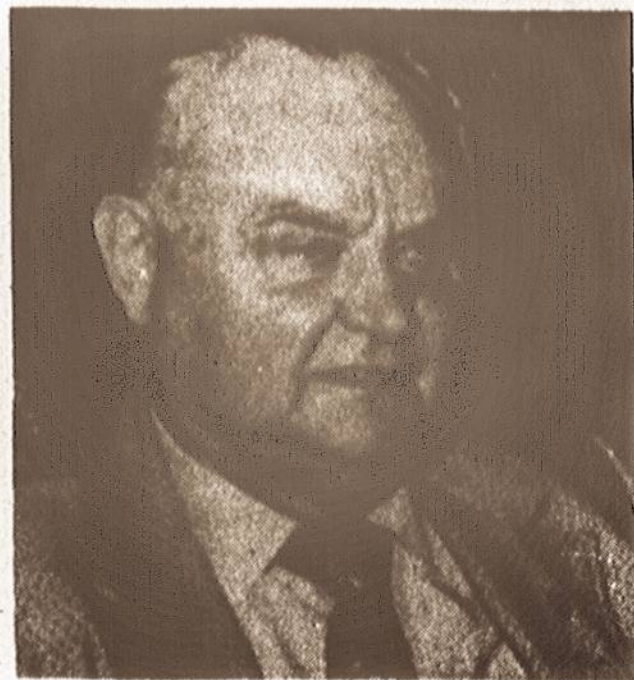
Susitikimas

Aeroflot lėktuvu iš Leningrado skrendu į Vilnių. Atrodo, kad beveik visi kiti keleiviai irgi lietuviai. Tik, kai rusaitė patarnautoja išdaliną rusų ir lietuvių laikraščius, pamatau, kad aš tik viena skaitau "Tiesą". . . Skaitau žodžius, bet jie susilieja ir nieko nereiškia - mintys šokinėja ten, kur netrukus nusileisiu. Kai pradeda matyti žemę, tiesiog nebegaliu tvirti - jau esu čia, jau aš grįžau į savo mylimą gimtinę! . . . . .

Sutelkiu visas jėgas, kad neverkčiau (atsimenu, kai Mamytė važiovo ir griežtai nutarė, kad neverks, "negražiai atrodysiu". . .). Lipu nuo lėktuvo laiptų, einu artyn prie aerodromo pastatų. Jau pradėdau matyti pasitinkančiuosius, nors dar veidų neatskiriu. . . Ir staiga - jie visi prieš mane. Kaip mažas vaikas, pradėdau bėgti ir puolau į savo Dėdes Balio glėbį. . . .

(Bus daugiau)

DIDELĖ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Rugsėjo 4 d. į Lietuvą išvyko Trans-Atlantic Travel Service įstai-gos organizuota 50 žmonių grupė, kuriai vadovauja inž. Aleksandras Čaplikas. Į Bostoną grįžta rugsėjo 18

Lietuvoje

(Tąsa iš 4 puslapio)

timus, netvarką, tai vis pridedama, kad tie dalykai "dar" pasitaiko su aiškia insinuacija, kad greitai jie išnyks. Deja, ylos maiše nepaslėpsi, ir taip, pavyzdžiui, apie alkoholikus jau nebesakoma, kad jie "kapitalizmo atgyvena" ar kad jų "dar" yra. Naujoje Vilnioje, prie psichoneurologinės ligoninės yra 60 vietų skyrius alkoholikams. Bet jis visiškai nepakankamas, ir dabar pradėti steigti priešalkoholiniai skyriai prie didesnių įmonių. Įmonė tokiame skyriui parūpina patalpą, pacientams - darbą, o ligoninė skiria medikus, aprūpina vaistais ir maistu. Šią vasarą toks filialas atidarytas prie Vilniaus "Žalgirio" staklių gamyklos.

Kauno pieno kombinatas kasdien pagamina septynias tonas dvylikos rūšių valgomų ledų.

Palangos gintaro muziejus turi 14,000 eksponatų, kuriuos jau pamatė daugiau kaip du milijonai žmonių.

Šešioms lietuviams už Lazdynų kvartalo statybą Vilniuje paskirtas aukščiausias apdovanojimas - Lenino premija. Ją gavo projekto vadovas V. Čekanauskas, architektai K. Balčiūnas V. Brėdikis, G. Baliuškis; inžinierius A. Kleinas ir V. Šileika. Lazdynuose per penkerius metus buvo pastatyti 175 namai, kuriuose gyvena 41,000 žmonių

Dainų ir šokių šventė Alytuje.

S. Kudirka į Ameriką?

Gavusi žinių iš Maskvos, Amerikos spauda ir TV rugpiučio 30 d. paskelbė, kad Simas Kudirka jau paleistas iš kalėjimo ir grįšęs pas savo motiną į Griškabūdį. Spėlioja, kad rusai duos vizas atvykti į

Ameriką, ir motinai. JAV įstaigose nustatyta, kad jiedu yra JAV piliečiai. Kudirkos motina Marija Šulskienė gimusi Brooklyne, N. Y.

Amerikiečių laikraščiai ir TV paskelbė, kad žinią apie Kudirkos paleidimą užsienio spaudos korespondentams pranešęs mokslininkas Andrej D. Sacharov. Jis ypač Amerikos spaudos yra laikomas tam tikru disidentų atstovu. Sacharovas tvirtinęs, esą, jo žiniomis, Kudirka iš kalėjimo paleistas TSRS Aukščiausiosios Tarybos nutarimu rugpiučio 23 d.

Kudirka pastaruoju metu kalėjo Vladimiro kalėjime, arti Maskvos. Pradžioje, dešimties metų bausmei atlikti, jis buvo Potmos priverčiamųjų darbų stovykloje, vėliau perkeltas į sunkesnio režimo kalėjimą prie Maskvos nes jis, kartu su kitais kaliniais, dalyvavęs bado streike.

Amerikos spauda mano, kad TSRS greičiausia esanti linkusi sušvelninti savo politiką emigracijos atžvilgiu. Ji nori iš JAV išgauti prekybinių lengvatų. Keliais tokiais atvejais yra pasinaudoję žydai.

Simo Kudirkos motina Marija Šulskienė ir jo vaikai - Evaldas ir Lolytė.

Australija ir N. Zelandija Pabaltijį Tar. S-gai

Pasaulio spaudoj pasklido žinia, kad į Pabaltijo valstybes buvo nuvykęs Australijos atstovas, ir grįžęs savo valdžiai pareiškęs, kad prieš 30 m. Lietuvos lietuviai prašę Lietuvą įjungti į Tarybų S-gą, ir patyręs, kad per tą laiką su padėtim susigyveno. Tuo pasiremdama, Australijos vyriausybė nutarė Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimą prie Tarybų Sąjungos pripažinti.

Australijos vyriausybė atstovui besilankant Maskvoje, jam buvo sudarytos palankios sąlygos aplankyti Lietuvą, Latviją ir Estiją, ir pačiam pamatyti, kaip ten žmonės gyvena. Jis buvo nulydėtas į Vilnių, Kauną, Rygą ir Talliną. Ten, sako, matęs gatvėse judėjimą, į darbą ir iš darbo einančius ir važiuojančius žmones ir t. t. Pasikalbėjęs su valdžios žmonėmis, priėjęs išvados, kad prie dabartinės būklės Pabaltijo gyventojai jau priprato ir prisitaikė.

Vilniuje atstovas kalbėjėsis apie Lietuvos prijungimą prie Tar. Sąjungos. Buvęs įtikintas, jog Lietuvos "prijungimo procesas" buvęs legalus ir teisėtas. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje buvę pravesti gyventojų rinkimai ir išrinkti parlamentai. Jų atstovų delegacija važinėjusi į Maskvą ir prašiusi kraštus prijungti prie Tar. S-gos. Aukščiausias sovietais, esą, iš klausęs jų prašymų, Lietuvą, kaip ir Latviją ir Estiją, priėmęs į Tarybų Sąjungą.

Australijos atstovas visai net ir neminėjo, kad Pabaltijį minėtieji rinkimai buvo Raudonajai Armijai Pabaltijį užėmus.

Australijos vyriausybė savo nutarimą pranešusi Tarybų Sąjungos vyriausybei, o ši paskelbusi pasauliui.

KAIP Į TĄ ŽIŪRI AUSTRALIJOS VALDŽIOS OPOZICIJA?

Jos lyderis Bill Snedden pareiškė, kad pripažinimas įvyko anksčiau, prieš keletą savaitių. Jis keletą savaitių nusišėptas. Australai apie jį sužinojo tik iš pranešimų iš Maskvos.

Bill Snedden pareiškė, kad Australijos žmonės turėjo būti tuoj informuoti. Klausė, ar tas sprendimas padarytas sovietams reikalaujant Tar. S-gai. Snedden, pasiuntė Australijos ministrui pirmininkui Whitlamui raštą Pabaltijo valstybių Tar. S-gai pripažinimo reikalu. Jis klausia: "Kada buvo padarytas sprendimas? Kas tą sprendimą padarė? Ar sprendimą ministrų kabinetas patvirtino? Kada Australijos ambasadorius Maskvoje painformuotas? Kada Tar. S-gos valdžia painformuota? Kodėl Australijos žmonės ir Australijos parlamentas nebuvo painformuotas apie užsienio politikos pakeitimą? Ar dabar Australijos valdžios požiūriu lietuvių, latvių ir estų tautybių žmonės, gyvenę Australijoje, laikomi be pilietybės? Kada Latvijos konsulas Melbourne buvo painformuotas apie šį užsienio politikos pakeitimą? Ar jis daugiau nebeturi diplomatinio statuso?"

Opozicijos vadas sako, kad visi Australijos žmonės laukia atsakymo.

B. Sneddeno pareiškime dar sakoma, kad šis "vyriausybės veiksmas atstovauja tolimesniam darbių vyriausybės nutolimui nuo pagrindinio išsirišimo iš Vakarų demokratijų ir priartėjimui prie kitų. Šie veiksmai jokiu būdu nepatarnaus Australijos saugumui".

Pabaltiečių atžvilgiu yra labai palanki Australijos liberalų par-

tija. Šiuo reikalu ši partija išleido pareiškimą: "Mes piktinamės Federalinės valdžios pripažintu Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimu į Tarybų Sąjungą. Mūsų taryba stipriai remia Baltijos valstybes jų kovoj atgauti laisvę. Mūsų taryba remia visus, stekiančius panaikinti Pabaltijo valstybių pripažinimą Tar. S-gai".

AUSTRALIJOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRAS APIE BALTIJOS VALSTYBIŲ INKORPORAVIMO PRIPAŽINIMĄ

Australijos užsienio reik. ministras Australijos senate 1974 m. rugp. 13 d. pranešė, kad Australijos vyriausybė nusprendė de jure pripažinti Baltijos valstybių įjungimą į Tar. Sąjungą. Pranešė, kad tas veiksmas buvęs logiškas žingsnis Australijos vyriausybės daugiau kaip per 20 metų pripažįstant tai de facto.

Šis sprendimas - tai logiškas toms valstybėms pritaikymas principo, kurio vyriausybė tvirtai laikėsi nuo pat atėjimo į valdžią: pripažinti esančią pasaulyje tikrovę, nežiūrint, ar jai tai patinka, ar ji tai tikrovei pritaria.

Baltijos valstybių realybė aiški iš daugelio punktų:

Baltijos valstybės - Estija, Latvija, Lietuva - yra Tar. Sąjungos dalis 34 metus. Prieš 1915 m. jos ilgiau kaip 100 metų sudarė Rusijos teritorijos dalį. Dabar jos turi respublikų statusą tarybinėje federacijoje. Nematyti, kad Tar. Sąjunga šioms teritorijoms suteiks nepriklausomybę.

Šis sprendimas neišskiria Australijos iš eilės kitų kraštų. Dauguma kitų pasaulio vyriausybių pripažįsta Baltijos valstybių inkorporaciją. Dauguma vyriausybių, kurios po II pasaulinio karo pripažino Sovietų Sąjungą, iš tikrųjų de jure suteikė pripažinimą statusui Baltijos respublikų, kurios tada buvo inkorporuotos. Ir Australija nebuvo pirmoji inkor-

poraciją pripažįstanti. Suomija ir Šveicarija taip pat pripažįsta.

Pripažinimas palengvins atlikti kai kuriuos konsularinius veiksmus, įskaitant šeimų susijungimą ir turto sutvarkymą, kas reikalauja ryšių su vyriausybėmis Baltijos valstybėse. Taip pat bus lengviau teikti konsulinę pagalbą Baltijos valstybių žmonėms Australijoje, lankantiems savo šeimas tėvynėje. Australijos ambasadorius Maskvoje dabar galės lankyti Baltijos respublikas ir tiesiogiai stebėti, kaip ten gyvenimas vystosi.

Naudinga prisiminti ankstybesnę liberalų - krašto partijos vyriausybės praktiką šiame ir artimuose klausimuose. Tos vyriausybės metu Australijos pareigūnai Maskvoje (bet ne ambasadorius) ir kai kurie parlamentonariai lankė Baltijos valstybes. Opozicijos vadas, būdamas generaliniu prokuroru, pats dalyvaudamas parlamento debatuose ekstradicijos sutarčių klausimu, sutiko, kad Estija, Latvija ir Lietuva daugiau nebeegzistuoja kaip nepriklausomos valstybės - faktas, kuris buvo nurodytas dabartinio ministerio pirmininko kitoje vietoje jau 1966 m. spalio 20 d.

Australijoje tik viena Nepriklausoma Lietuva neturėjo savo konsulato. Garbės Konsulus turėjo Latvija, o anksčiau ir Estija. Lietuva gi reikalus su Australija tvarkė per Londoną.

Australijos valdžios žingsnis sukėlė didelio nerimo lietuvių, latvių ir estų tarpe. Didžiuma lietuvių ir pabaltiečių visuose kraštuose protestuoja prieš tų valstybių inkorporavimą. Iš kitos pusės, Maskvai simpatizuojantieji džiūga.

Dar nespėjus atslūgti nuotai-koms, kurias sukėlė užsienio lietuviuose Australijos žygis, atėjo žinia, kad Australijos pavyzdžiu pasekė ir Naujosios Zelandijos vyriausybė.

THE ENGLISH VIENYBĖ

TOWNS IN LITHUANIA

Continued from previous issue

The acropolis of Vilnius is striking for its structure, historic evolution and artistic originality. This fine example of Lithuanian urban construction equals the well-known ensembles of Central European and Baltic capital cities. The acropolis of Vilnius occupies an area of 9.9 hectares, which is almost equal to that of Prague Castle (10.4 hectares), and is much larger than Wawel in Krakow (6.8 hectares) and the High Town in Tallinn (5.2 hectares). In spite of the severe devastation in the early 19th century, the ensemble has preserved its main original features. The Upper Castle of Vilnius is situated on Gediminas Hill, and the Lower at its foot, whereas Prague Castle, Wawel in Krakow and the High Town of Tallinn all stand on highground on the horizontal level. The royal palaces and cathedrals of Prague and Krakow form the nucleus of the central ensembles of these cities, whereas the complex of Vilnius includes, besides the Cathedral and the Bell-tower at the foot of the hill the Upper Castle all making for one harmonious whole.

Characteristic of the design of the Lower Castle in Vilnius is the spaciousness of composition, contrasting well with the contours of the Upper Castle situated some distance away, above the Lower Castle; whereas the composition of Wawel, and the Kremlin of Prague accentuate the vivid contours of their structures against the sky.

The attractive composition of the lower component of the Vilnius complex is accentuated by the harmonious combination of the Cathedral and the nearby Bell-tower. The Cathedral itself has been reconstructed several times. The edifice, originally Gothic, was rebuilt afterwards in the Renaissance style, and in the late 18th century it assumed its present-day classical aspect. The Town Hall Square in Vilnius (3.9 hectares) is almost as large as the analogous square in Krakow (4 hectares), and is larger than the Town Hall Squares of Riga and

The old Vilnius Street connected the Castle with the Town Hall.

Lithuanians at the International Conference

At the international conference of the American Association for the Advancement of Slavic Studies, scheduled in Canada, at Banff, Alberta, September 4-7, a Lithuanian, Professor V. Stanley Vardis of the University of Oklahoma will be chairman of a special session to discuss Church-State relations in Eastern Europe, 1918-1945. However, in a session to be devoted to the National Elites and Russification in the Baltic Provinces of the Russian Empire, 1861-1914, the Lithuanian case will not be presented, since no lecturer could be found. The case for the Estonians will be aired by Toivo Raun of the California State University and for the Latvians by Andrejs Plakans of Boston College. In a session devoted to Non-Russian Nationalities in Tsarist Russia and in the USSR: A Comparison, the Baltic Nationalities will be represented by a Latvian Juris Dreifelds of Scarborough College.

Among the papers to be read at this International conference and Lithuania mentioned will be The

Tallinn. The main street of the Old Town of Vilnius, leading from the castle to the Town Hall, gradually grows wider towards the Town Hall and forms an irregular triangular shape that is completely different from the squares of Prague, Krakow, Warsaw, Riga, Tallinn and other cities. The main street is lined with buildings in all styles - from Gothic to classical. In general, this is one of the most characteristic features of Vilnius. There is every reason to believe that the capital of Lithuania, with its distinct architecture, already in the 15th to 18th centuries ranked high among other Central European metropolises (e. g., Krakow, Prague).

To be continued

Crisis of the Nobility's Democracy in the Polish-Lithuanian Commonwealth in the Seventeenth Century by Andrzej Kaminski of Columbia University, and The Contest between Lithuania and the Golden Horde for the Supremacy of Eastern Europe by Jaroslaw Pelenski of the University of Iowa. A paper on Lithuanian Catholics will be read by Bohdan Bociurkiw (a Belorussian) of Carleton University, Canada. Prof. William R. Schmalstieg of Pennsylvania State University who knows the Lithuanian language and recently visited the University of Vilnius will be chairman of a session which will discuss the Influence of Russian of the Languages of the USSR: Enrichment of Impoverishment, at which Trevor Fennell of the University of South Australia will read a paper The Domains of Lexical Borrowing from Russian into the Baltic Languages. Dmitry Pospelowski of the University of Western Ontario, Canada, will present a paper Nationalist Expression and Dissent: Post-Stalin Tactics, which may contain Lithuanian materials.

The latest directory of Members of this Association listed the following Lithuanians:

Elizabeth A. Greicius, Boroko, Territory of Papua and New Guinea.

Walter Jaskiewicz C., S. J., Associate Professor of Russian Studies, Fordham University.

Bronis J. Kaslas, Professor of History and Political Sciences, Wilkes College, Wilkes Barre, Pa.

Algirdas J. Landsbergis, Assistant Professor of History, Languages and Literature, Fairleigh Dickinson University, Rutherford, N. J.

Paulis L. Lazda, Instructor in History, Wisconsin State University.

Benedict V. Maciuka, Professor of History, University of Connecticut.

Mindaugas V. Mikolainis, U. S. Air Force, Plattsburgh, N. Y.

Romuald J. Misiunas, Williams College, Williamstown, Mass.

Rev. Peter P. Narkun, Cardinal Hayes High School, Instructor in History, Bronx, N. Y.

Edmund R. Padvaikas, Assistant Professor of History and Social Sciences, Siena College, Loudonville, N. Y.

Thomas Rejzakis, Associate Professor of Political Science, Calumet College, Chicago, Ill.

Jerome J. Rinkus, Assistant Professor Language and Literature, Bucknell University, Lewisburg, Pa.

Leonas Sabaliunas, Associate Professor of Political Sciences, Eastern Michigan University, Ypsilanti, Mich.

Frank F. Silbajoris, Professor of Languages and Literature, Chairman of the Slavic Department, The Ohio State University, Columbus, Ohio.

Vytold Sirvydas, Retired U. S. Government employee, Nashua, N. H.

Julius Slavenas, Associate Professor of History and International Relations, State University College, Buffalo, N. Y.

Pranas Sveikauskas, Associate Professor in Russian, W. Roxbury, Mass.

Stanley V. Vardis, Professor of Political Sciences, Director of Munich Center, University of Oklahoma, Norman, Okla.

Bronius B. Vaskelis, Associate Professor of Language and Literature, Lafayette College, Easton, Pa.

New Lithuanian members joining in 1973 were: Christopher Jocius (Chicago, Ill.). **Vyt. Sirvydas**

The Lithuanian Connection

Thunder God Perkūnas of the ancient Lithuanians is discussed by Marija Gimbutas, a professor at the University of California in an article published in the fourth issue (1973) of Indo-European Studies, now published by Montana College, Butte, Montana, 59701 (annual subscription \$7.50).

Miss Joanna Markevicius won the Wisconsin state title of Alice Dairyland and \$8,550 in prizes. She is a daughter of Chicago Lithuanians and a graduate of the University of Wisconsin. A Lithuanian, Alfred Nemajunas is on the staff of the Wisconsin Farmers Union News.

Coming to the United States as a displaced person, Rev. Jonas Bacevicius found no place among the Lithuanian parishes, so became pastor of St. Boniface, Kintyre, N. D. to which later were added the pastoral duties of St. Patrick's, at Wishek, N. D. Here he encouraged the parishioners to build a new \$50,000 church of modern design which Bishop Driscoll blessed the other day, expressing gratitude to the tenacity and ability of Father Bacevicius.

IVAIRIOS ŽINIOS

Muzikalūs Prižgintai

Viktoras Prižgintas, jauniausias Viktoro ir Teresės Prižgintų (iš Bound Brook, N. J.) sūnus, nesenai laimėjo New Jersey valstijos švietimo departamento ruošą konkursą. Jame 17-metis Viktoras atliko Mozarto Koncertą klarnetui. Konkursas vyko Trentono Valstijos Muziejui Trentone. Ateinančiais metais New Jersey Valstijos High School orkestre jis gros pirmuoju klarnetu. Be klarneto, Viktoras dar groja saksofonu, jazz piano ir rekorderiu. Suorganizavęs Rekorderių ansamblių, New Jersey valstijoje suruošė keliolika koncertų.

Viktoro vyr. brolis Antanas, U. S. marinų leitenantas, yra žuvęs Vietname, o Albinas garsėja kaip vargonų muzikos koncertmeisteris, kartu vargoninkaudamas lietuviškoj Brooklyno parapijoj. Sesuo Rita pereitais metais baigusi Rutgers kolegiją, dirba CBS Television News New Yorke.

Andrius Šalkius, Manhattano Muzikos Kolegijos studentas, su savo grupe, vieną šeštadienį grojo "Contemporary Jazz" Great Necko Bibliotekos salėje "Levers".

Vytautas Jurgėla, Woodhaveno visuomenininkas, pradėjo dirbti kaip sociologas.

Daniliauskas ir Zailskas tebėra vieni svarbiausių JAMA - Journal of American Medical Association redakcijos narių.

Mirė Kazimieras Cibiras

Rugpjūčio 11, ištiktas širdies smūgio, mirė Kazimieras Cibiras, Montevideo, Urugvajuje, pasiuntinybės spaudos attache. Palaidotas rugp. 12.

Kaip spaudos darbininkas (slapyvardžiu Verax) K. Cibiras Lietuvai daugiausia patarnavo eile ispaniškai parašytų knygų ir šimtais straipsnių ispanų spaudoje.

Per 30 metų jis sugebėjo įeiti į vietos spaudą. Darbą pradėjo, atvykęs į Buenos Aires, Argentinoje, 1941 m. Paskiau su kelerių metų pertrauka Amerikoje, kur 1947 m. buvo Bostone vienas Darbininko redaktorių, pertraukta darbą atnaujino nuo 1948 m. Urugvajuje kaip spaudos attache. 1963 rugsėjo - lapkričio mėnesiais lankėsi JAV ir Kanadoje.

Gimęs 1911.VI.5 Švenčionyse, mokėsis Švenčionių gimnazijoje ir Vilniaus mokytojų seminarijoje, Mariampolėje 1930-34 redagavo "Saltinį", parašė porą monografijų - apie arkiv. Jurgį Matulaitį 1933 m., apie Mariją Pečkauskaitę kaip gyvenimo menininkę 1937 m.

Pusę savo 63 metų gyvenimo praleido ne Lietuvoje, bet visas jo darbas buvo skirtas Lietuvai.

Dr. Jonas Žmuidzinas, JAV LB VII-sios tarybos narys, gyvenęs Glendale, Calif., išvyko į Kanadą dalyvauti NATO remiamame tarptautiniame kvantinių skysčių ir kristalų vasaros institute ir ten skaityti paskaitą apie savo darbą elektronškai sužadinto kietojo helio fizikos srityje.

Ramūnas Kondratas, Harvard universiteto doktorantas, veiklus Bostono lietuvių kolonijos narys ir dabartinis Bostono kultūros klubo pirmininkas, rugpjūčio 25-31 dalyvavo dvidešimt ketvirtame tarptautiniame medicinos istorijos kongrese Budapeste ir tenai skaitė paskaitą "Juozapo Franko medicininės idėjos ir klinikinė praktika".

Prof. J. Frankas nuo 1804 iki 1823 m. buvo Vilniaus universiteto medicinos fakulteto profesorius. Tą fakultetą jis išstobulino vienu geriausių Europoje. Gyvai dalyvavo ir viešame Lietuvos gyvenime, buvo tapęs centriniu žmonių Vilniaus intelektualų tarpe.

DOVANA MUZIKOLOGIJOS ARCHYVUI CHICAGOJE

Komp. A. Aleksis, paminėjęs savo 50 metų veiklos sukaktį, Waterbury, Conn., lietuvių parapijoj vadovaudamas chorams, radijo valandai, vargoninkaudamas ir visuomenėje veikdamas.

Padovanojo Lietuvų Muzikologijos archyvui Foto archyvo direktoriaus kun. A. Kezio susuktą komp. Al. Aleksio veiklos spalvotą garsinį filmą. Foto archyvo direktorius kun. A. Kezys padovanojo Lietuvų Muzikologijos archyvui prof. J. Žilevičiaus veiklos garsinio spalvoto filmo kopiją.

Lietuvių Muzikologijos archyve yra spalvotų garsinių filmų iš lietuvių dainų šventės, pakrovimas į sunkvežimį Elizabeth, N. J. perkeliant Lietuvų Muzikologijos archyvą 1960 metais į Chicago ir kt. poros valandų filmų parodymas.

Visi kviečiami dalyvauti

Amerikos lietuvių kongrese

Amerikos Lietuvų Kongresas įvyks rugsėjo 28-29 dienomis Chicagoje.

Ne visų organizacijų valdybos ir jų adresai Altos centrui žinomi, todėl ir organizacijos, raštu negavusios kvietimo, prašomos savo atstovus į Amerikos Lietuvų kongresą atsiųsti, pranešant Altos centrui raštu jų pavardes.

Amerikos Lietuvų Kongreso spaudos ir radijo komisija, kuri informuos visuomenę apie šį neeilinį, tik kas penkeri metai organizuojamą įvykį: Christine Austine, Vladas Būtėnas, kun. Petras Činikas, Aldona Daukus, Jurgis Janušaitis, Jurgis Jašinskas, Vytautas Kasniūnas, Petras Petrutis, Kazys Pocius, kun. Juozas Prunskis, prof. Jokūbas Stukas, Valerijonas Šimkus, Vacys Urbonas, Matas Zujus.

Daugiau 150 JAV kongreso narių ir gubernatorių sutiko įeiti į Amerikos Lietuvų Kongreso garbės komitetą.

Kongreso banketas įvyks šeštadienį, rugsėjo 28 d. 7 val. vak. Pick Congress viešbuty. Organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi įsigyti bilietus iš anksto pas banketo vedėją Oną Gradinskienę, 2512 W. 47th St., Chicago, Ill. 60632, telefonas 778-6900.

Kaina \$12.50 asmeniui. Asmeniškai kvietimai nebus siuntinėjami.

NAUJI OPEROS-TEATRO RŪMAI

(Tąsa iš 1 puslapio)

daug kūrybinės sėkmės palinkėjo Lietuvos kultūros ministro pavaduotojas A. Kiudulas, teatro rūmų projekto autorė ir jo vyriausioji architektė N. Bučiūtė, statybos viršininkas V. Šimonis.

Daug naujovių čia ras artistai ir žiūrovai. Patogumais, jaukia aplinka pasirūpino ir projektuotojai, ir statybininkai. Jie pasistengė, kad pastatas būtų originalus, derintųsi prie aplinkos ir kuo geriau atitiktų savo funkcinę paskirtį.

Teatro scena visiškai mechanizuota, pritaikyta nemaža technikos naujovių.

Į erdvią salę veda šviesūs fojė, kuriuos juosia balkonai. Iš jų patenkama į ložių tipo balkonus.

Rūmuose yra repeticijų salė su kino projektoriumi ir garsui įrašyti įrengimais, dvi baletų studijos, specialios salės choro repeticijoms, dvi dekoracijoms paruošti salės.

Tarp technikos naujovių paminėtina vidaus televizijos sistema, taip pat konferencijoms ir suvažiavimams penkių kalbų vertimo sistema.

Salę ir fojė puošia dailios keraminės plytelės, fojė - spalvoto metalo ir stiklo elementai. Kolonoms, priešgaisrinės scenos uždangai, durims panaudot šampuoti žalvario elementai. Pagrindinio vestibulio ir terasų grindys atkreipia dėmesį savo piešiniu iš marmuro.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454; Vakare 738-1946.

ČIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISER

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Astronautas John Glenn su žmona sveikina buvusį kleboną kun. J. Angelaitį ir dabartinį kleb. kun. G. Kijauską, S. J. Tėvai Jėzuitai perėmė Clevelando Lietuvių Nepaliaujamosios Pagalbos švč. Mergelės Marijos bažnyčią.
Vlado Bacevičiaus nuotr.

Stipendija lietuviui

Jau keleri metai Kent, Ohio valstybiniame universitete auga lietuviškoji programa. Ji buvo pradėta, įsteigiant Lietuviškąją Kolekciją, vėliau įvestas lietuvių kalbos mokymas. Dabar žengiama į trečią fazę, organizuojant stipendiją lietuviui studentui.

Pirmosios dvi fazės buvo labai sėkmingos. Lietuviškoji Kolekcija jau turi apie 7,000 tomų ir auga kiekvieną dieną. Gautos knygos rūpestingai sukataloguojamos ir grupuojamos naujoje dvylikos aukštųjų bibliotekoje. Retieji leidiniai perduodami į Specialiųjų Rinkinių skyrių, kuriame apsauga yra ypatingai budri. Periodikos titulu skaičius siekia beveik 400, jų tarpe 47 laikraščių pilni komplektai ir apie 600 įrištųjų metinių komplektų.

Lietuvių kalbos fazę per Critical Language programą teikia šeši kursai, už kuriuos užskaitoma 21 valanda kreditų. Pirmiesiems trims kursams naudojamas *Introduction to Modern Lithuanian* tekstas ir pagal tą tekstą paruoštos magnetofoninės juostos. Pagalbos reikalingiems studentams padėti dviem valandom per savaitę atvyksta lietuvis mokytojas, o baigiamieji egzaminai laikomi pas aukštųjų kvalifikacijų specialistą, šiuo metu dr. Antaną Klimą. Šis mokymo metodas yra gana praktiškas, nes tereikia tik dviem studentams užsiregistruoti į bet kurį iš šešių kursų, ir programa apsimoka.

Dabar, plėsdami programą, steigame Lietuvių Stipendijos Fondą (*Lithuanian Fellowship Fund*). Šiai fazei reikės sutelkti \$50,000, kurie bus patoviai laikomi Kento valstybinio universiteto fonde (*Kent State University Foundation*). Palūkanos už tuos \$50,000 bus naudojamos stipendijai, kuri bus duodama lietuvių kilmės studentui, kuris sutiks rašyti darbą apie Lietuvą ar lietuvių magistro arba daktaro laipsniui gauti.

Kandidatui atrinkti komitetas bus sudarytas iš universiteto narių ir greičiausiai vadovaujamas graduate school dekanu. Jei kartais neatsi-

rastų kandidatų stipendijai, tais metais stipendijos pinigai būtų panaudoti knygoms į Lietuviškąją Kolekciją pripirkti. Tačiau tenka labai abejoti, kad tai galėtų atsitikti.

Stipendija pradės būti skiriama, kai bus sutelkta \$20,000. Aukotojų ir aukų sąrašai bus kas mėnesį siuntinėjami lietuvių laikraščiams; visos aukos gali būti nurašomos nuo pajamų mokesčių. Surinktieji pinigai bus Kento Valst. Fundacijos investuojami, siekiant galimai aukštesnių palūkanų. Sutelkus pilną \$50,000 sumą, reikia laukti, kad metinė stipendija susidarys tarp 2,500 ir \$3,000.

Projekto logika yra aiški: pradėdami lietuvių kalbos kursu, per Lietuviškosios Kolekcijos rinkinius plėsdami galimybę gilinti studijas, organizuojama stipendija siekiame, kad būtų tęsiami ir akademinio lygio tyrinėjimų darbai. Tai yra gyvybinės svarbos reikalas Lietuvai ir lietuvių.

Mums teikia vilčių faktas, kad per pastaruosius kelerius metus Kento valst. universitete buvo parašyti ir teberašomi keturi veikalai lietuviškomis temomis, siekiant daktaro ar magistro laipsnio. Tačiau šimtaprocentinis projekto pasisekimas pareis ne vien nuo mūsų planų, bet ir nuo lietuvių visuomenės paramos.

Mes prašome visus lietuvius paremti šį labai svarbų mūsų projektą. Visas aušas siųsti adresu: *Lithuanian Fellowship Fund, Kent State University Foundation, Kent, Ohio 44242.*

Dr. John F. Cadzow

Ronaldas Baika, Boston, Mass., rugpjūčio 10 d. vedė panelę Paulą J. Maynihan.

Šv. Kazimiero parap. mokykla, Worcester, Mass., pradeda mokslo metus rugsėjo 4 d. Ses. kazimierietės joje moko ir lituanistikos dalykus. Speciali lituanistikos mokykla veikia šeštadieniais. Lituanistinė mokykla veikia taip pat prie Aušros Vartų parapijos.

Minkų Radio piknikas

Seniausių lietuviškų, radio programų Naujojoje Anglijoje 40 metų sukaktuvių metinis piknikas įvyko sekm. rugp. 11-tą, Romuvos Parke, Broktone, kur susirinko gražios publikos.

Šių metų gražuolė, "Miss Lithuania of N. E." buvo išrinkta Stepono ir Onos Volkavičių iš Dorchesterio dukrelė Ruth. Jose sesutė Mary-Ann buvo išrinkta gražuole 1966 metuose. Antroji gražuolė buvo išrinkta Rima Patašiūtė, dukrelė Gražinos Bakšienės iš So. Bostono, kurį neseniai atvyko iš Lenkijos, ir apsigyveno pas Ponus Bakšius. Peritų metų gražuolė Rita Babravičiūtė įteikė šių metų gražuolei jos grožio kaspiną ir Joseph Tierney, kandidatas į JAV Kongresą įteikė jai gražią statulą.

Šokių kontestus laimėjo: "Pensininkų Polka" Stasė Vaičienė iš Dorchesterio ir Juozas Valickas iš So. Bostono; "Mamės ir Papės" Polką-Vandą ir Juozas Sudak iš Norfolk; "Jaunimo" Polką - Lina Šimkutė iš Quincy. ir Rimas Veitas iš Milton; Valcių - Catherine Kuzmich iš Broktone ir Leon Kolodjack iš Dorchesterio; Tango - Rima Patašiūtė iš So. Bostono su nežinomu šokėju; tvis't - Elaine Strousky ir Kenneth Bresnahan iš So. Bostono. Šokių laimėtojai buvo apdovanoti dovanomis nuo Adv. Louise Day Hicks.

Automobilį, dovanotą Fitzmaurice Motor Sales ir Service, laimėjo Mary Winer iš Dorchesterio; 2 - \$100. taupą So. Boston Savings Banke laimėjo Annie Zowe iš So. Bostono; 3 - kelionę lėktuvu į N. Y. iš So. Bostono-dovanotą Kongresmano John Joseph Moakley-laimėjo Helen Ruth iš Dorchesterio; 4 - Importuotą kristalinę saldainiams dėžę, dovanotą Myopia Club Tonikinės laimėjo Mykolas Gofensas iš Broktone; 5 - Algis P. Matjoška iš Piscawty, N. J.; 6 - E. Simon iš So. Bostono; 7 - Ede Kračunas iš So.

Braintree, Mass.

Ižangos dovanas laimėjo: 1 - Ann Roman iš So. Bostono; 2 - John Adukonis iš Broktone; 3 - Irene Kenty iš Broktone; 4 - F. Ruzzano iš East Walpole; 5 - T. Musto iš Walpole; 6 - S. Marlin iš Broktone; 7 - Earl Bentley iš Holbrook.

Konstancijos Vasiliauskienės iš S. B. iškeptą tortą laimėjo numeris 033896; degtinę laimėjo #300914.

Liet. Taut. Šokių Sambūris, vad. Onos Ivaškiienės, gražiai pašoko tris šokius. Vieton armėnų šokėjų, arabų šokėja Scheherazade žavėjo žiūrovus.

Lietuvių Bendruomenės, Bostono skyriaus pirm. Antanas Matjoška kalbėjo apie protestavimą Australijos valdžiai už jų pripažinimą Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimą prie Tarybų Sąjungos, ir apie piktavimą.

Vanagaičio Šaulių kuopos Bostono skyriaus pirm. inž. Juozas Stašaitis įteikė Steponui Minkui padėką už jo lietuviybės išlaikymą Amerikoje. Padėką pasirašyta Lietuvių Šaulių Sąjungos Pirmininko V. Tamošiūno ir Jono Vanagaičio kp. Bostono skyriaus pirm. inž. Juozo Stašaičio.

Dėkojam visiems atsilankusiems į pikniką; dėkojam visiems biznieriams, kurie sudovanojo laimėjimo ir ižangos dovanas; dėkojam Kongresmanui John Joseph Moakley, adv. Louise Day Hicks ir kandidatui į JAV Kongresą Joseph Tierney už jų dovanas; dėkojam visiems, kurie pirkto ir platino laimėjimo tiketus; dėkojam už iškeptus valgius dėl pikniko; dėkojam komitetui Onai Ivaškienei, Laimai Kontautienei, Henrikui Čepui, Juozui W. Casper, Jr., ir Povilui Jančauskui, už pagalbą išrinkti gražuoles ir geriausius šokėjus; dėkojam visiems pikniko padėjėjams. Dėkojam korespondentui Povilui Žičkui, taipgi laikraščiam už patalpinimą korespondencijų.

Steponas ir Valentina Minkai

Šių metų "Miss Lithuania of New England" - Stepono ir Onos Volkavičių dukra Ruth. Jai gražią statulą įteikė kandidatas į JAV Kongresą Joseph Tierney.

VIENYBĖ, 1974 m. rugsėjo-Sept. 6 d.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Lietuviai pasaulio pirmenybėse

Buvome rašę, kad pasaulio krepšinio čempiono titulą laimėjusios Tarybų Sąjungos rinktinės kapitonu buvo kaunietis Modestas Paulauskas. Jis nevienas lietuvis žaidė Puerto Rike. Žaidė ir dar du mūsų tautiečiai. Jie atstovavo kitas valstybes.

E. Palubinskas, studijuojas JAV ir praėjusiais metais su S. Amerikos lietuvių rinktinė rungtyniavęs Europoje, gynė Australijos spalvas, o Toronto Aušros žaidėjas G. Rautiš - Kanados.

Beje, M. Paulauskas pateko į tarybinio laikraščio Sovetskij sport renkamų geriausių sportininkų tarpą. Kiekvieną mėnesį skelbiamų žymūnų grupėje lietuvis įsiriavo liepos mėn. Apie jį tas laikraštis taip rašė:

"1967 metų pasaulio čempionas Modestas Paulauskas atvyko į Puerto Riką jau po to, kai pareiškė, jog atsisveikina su krepšiniu. Iš pradžių jį paprašė grįžti gimtasis Žalgiris, o po to ir TSRS rinktinės vyr. treneris V. Kondrašinas. Neginčytina, jog toks pasitikėjimas malonus. Tačiau jį daug kuo įpareigoja. Ambicingam 29-mečiui Modestui buvo negalima sužaisti blogiau, negu anksčiau žaidė. Tad jis ir 'užsidarė savyje', ruošdamasis paskutiniuosius krepšinio kautynėms. Kovojo kaip tikras vyras. Nemačiau Paulausko ankstesniuose pasaulio čempionatuose, bet šykštus pagyrimams Vladimiras Kondrašinas pasakė: "Modia sužaidė geriau, negu anksčiau, jaunystės metais". Modia - tai Modestas Paulauskas, pasaulio čempionas, TSRS rinktinės kapitonas".

C. Jazerskis - pasaulio čempionas

Mongolijoje įvykusiose pasaulio savignyos imtynių pasaulio čempionate kaunietis Česlovas Jezerkis iškovojo aukso medalį. Šis mūsų tautietis aukso medalį buvo parsivežęs ir pernai iš Teherano. Mongolijoje įvykusiose pirmenybėse sidabro medalį iškovojo kitas kaunietis - J. Kuricinas.

Kaune įvykusiose TSRS moterų sklandymo pirmenybėse absoliučia čempione tapo lietuvaitė Regina Garmutė ir iškovojo TSRS pirmenybių didįjį aukso medalį.

Maskvoje pravestose Tarybų Sąjungos lengv. atletikos pirmenybėse šuolyje į aukštį čempiono vardą apgynė Kęstutis Šapka (2.23 m.). 3.000 m. kliūtiniam bėgime antroju buvo jaunas sportininkas Jonas Grigas.

Virginija Marcinkevičiūtė, Vilniaus universiteto studentė, TSRS šaudymo pirmenybėse pasirodė taikliausia šaule. Stendiniame šaudyme. Ji laimėjo I vietą.

Mironas Krejeris, Vilniaus Žalgirio žaidėjas, iš Goepingeno, V.

VIENYBĖ, 1974 m. rugsėjo-Sept. 6 d.

Vokietijoje, sugrįžo su Europos jaunų stalo teniso pirmenybių sidabro medaliu. Jis atstovavo Tarybų Sąjungos komandą, kuri užėmė II vietą.

SPORTAS IŠEIVIJOJE

— Violeta Neškaitytė Kanados moterų stalo teniso rinktinės eilėse rungtyniavo su Indijos rinktinė, kuri viešėjo Kanadoje. Nors Kanados sportininkės daugumoje komandiniai pralaimėdavo, tačiau Violeta čia vis išeidavo nugalėtoja.

— Toronto Vyties klubas išleido savo biuletenio naująjį numerį. Dabar biuletenį redaguoja Algis Stankevičius, kuris jau yra gimęs Kanadoje, tačiau gerai vartoja lietuvių kalbą.

Chicagos Lituanicos klubo futbolininkai dalyvavo futbolo turnyre Genoa City. Čia varžantis 8 komandoms pusės valandos rungtynėse, lietuviai pralaimėjo pirmąsias rungtynes prieš būsimą meistrų Schwaben komandą, iš tolimesnių susitikimų iškrito.

Vasaros mėnesiais Chicagos lietuvių sporto gyvenimas yra geroje aprimės. Tik karts nuo karto šią tylą sudrumsčia Lituanicos futbolininkai. Kanadoje, kaip patiriame iš spaudos, lietuviai tvirtai pradėjo kultivuoti golfo žaidimą.

— Chicagoje vyko Amerikos profesionalų biliardo žaidėjų varžybos. Čia pas moteris pirmąją išėjo lietuvių kilmės jaunametė mergina Jean Balukas, o pas vyrus - taip pat lietuvis - Joe Balsis. Taigi lietuviai, kurie Amerikoje senais laikais pasižymėdavo kaip boksininkai ir imtynininkai, dabar tampa neįveikiamais šio "poniško" sporto šakoje.

— Draugo sporto skyrių, kuris vadinasi Sporto Apžvalga, perėmė redaguoti Vytautas Grybauskas. Šis sporto darbuotojas anksčiau yra pasižymėjęs kaip geras krepšinininkas ir krepšinio treneris. Paskutiniu metu to skyriaus redaktorium buvo Jonas Šoliūnas.

Tą skyrių Draugo prieš daugiau 20 metų dienraštyje įsteigė Algirdas Avižienis ir Edvardas Šulaitis. Jie kurį laiką ir redagavo. Tuomet ilgą laiką redaktoriumi buvo vienas E. Šulaitis.

Dr. George Wiltrakis, St. Charles, Ill., yra išrinktas Amerikos karo veteranų vyriausio gydytoju generalu. Jo žinioje bus 1,800,000 JAV karo veteranų ir taip pat pusė milijono veteranų pagalbinio moterų vieneto narių. Dr. Wiltrakis antrojo pasaulinio karo metu 5 metus gydytoju tarnavo JAV armijoje. Kaip armijos rezervu karininkas turi pulkininko laipsnį. Nepaisant aukšto posto, dr. Wiltrakis, kaip ir ligi šiol, tęs savo medicininę praktiką St. Charles, Ill.

GIRNAKALIS [Atkelta iš 2 psl.]

hauzo žydiškumas nekoks. Jo tėvas buvo žydas, o motina lenkė, iš Vilniaus. Gi Izraelyje vyrauja keistas nusistatymas, žydiškumą pripažįsta tik motinų žydžių vaikams. Jeruzalėj Fainhauzas pasirodė nesąs žydas... O su Fainhauziene išėjo dar prasčiau. Jos mergautinė pavardė - Narvydaitė. Buvo mokytoja. Studijavo. Gabi ir labai energinga. Bet, išskyrus Fainhauzą, Narvydaitė jokio kito žydiškumo įrodymų neturėjo.

"Zwei Jude" atsirado Amerikoje. Reikia džiaugtis, kad tarp išievių tokių vertingų žmonių atsiranda. Lenkas J. Ochmanski parašė Lietuvos istoriją lenkiškai (1967 m.). Veikalas labai geras, tik mūsų reikalams nepakankamai platus. Yra

vilčių, kad Fainhauzas duos ir gerą ir pakankamai platų veikalą.

Už visokius tautinius apsileidimus Dievas išievią ir pabaudžia ir vėl pasigaili. Ko gero, Lietuvos istoriją turėsime!

Dideli skausmai buvo ir su Lietuvos geografija. Nepriklausomybę jau užgniužus, kartą S. Tarvydas, geografijos mokyklinių vadovėlių autorius, buvo pareiškęs: Lietuvos geografijos veikalai tėra geri du, abu Wielhorskio lenkiškai parašyti. Buvo graudu klausyti.

Bet dabar jau negraudu: turime stiprų Lietuvos geografijos dvitomis - LTSR geografiją! Patriotai, kur Lietuvos geografija be "LTSR"?

Nors ir trečią Bendruomenę beorganizuotumėm, vis tiek išieviams lietuviškoji šviesa sklinda tik iš tėvynės. Lietuviška šviesa.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radzionas, savininkas

MOSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY . MUTUAL FUNDS . INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudus, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirmūnų piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiais kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477

87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių paraiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

VIENYBĖ

Elena Vaičienė, gyv. Albion, N. Y. (arti Rochester) rugp. 15 mėnesiui laiko atostogoms išskrido į Lietuvą.

Elena ir Jonas Vaičiai yra Wishing Well motelio ir restorano savininkai prie 104 kelio, važiuojant iš Rochester, N. Y., Niagara Falls, N. Y. 25 mylios į vakarus nuo Rochesterio, 55 mylios iki Niagara Falls.

Elena Vaičienė kilusi iš Rokiškio apylinkės.

Važiuojantieji 104-uoju keliu galėtų sustoti pasivaikinti ir paatostogauti. Vaičiai lietuviams maloniai priima ir pavaišina.

Kainos, žinoma, lietuviams yra pačios prieinamiausios.

Gamtos grožiu tikrai pasidžiaugsite.

Dail. Petro Kiaulėno memorialinė galerija, įrengta žmonos specialiai pastatytuose namuose, galima aplankyti savaitgaliais - šeštadienį ir sekmadienį nuo 2 val. iki 8 v. v. Galerija yra 46 Linden Lane, Farmingville, L. I. Važiuojant Long Island Expressway, 62 exit. Telefonas (516) 732-7251.

Petras Lisauskas norėtų perduoti arba parduoti lietuviškos duonos, pyrago ir sūrų pristatymo krautuvėm prekybą. Geras uždarbis ir tik trys dienos po keturias valandas darbo. P. Lisauskas sulaukęs 69 m. amžiaus nori išeiti į pensiją. Geros sąlygos šiai prekybai perimti. Informacijai tel. 335-3438. Rašyti: P. Lisauskas, 69-15 53 Ave., Maspeth, N. Y. 11378.

Muz. Myk. Cibas, dėstas Kings Point, Great Neck, Long Island, N. Y., marinų akademijoje muziką, buvo išvykęs į Chicago dalyvauti hanaiviškių suvažiavimo renginiuose.

Simo Kudirkos šaulių kuopa New Yorke pakvietė iš Rochesterio, N. Y. moksleivių ir studentų ateitininkų dramos sambūrį ir jie rugsėjo 14, šeštadienį, 6 v. v. Kultūros Židinyje suvaidins Anatolijaus Kairio dramą "Palikimas".

Marija Sandanavičiūtė, mokytoja, čia dirbusi buvusioje Apreiškimo parapijos mokykloje ir gretimoje mokykloje, taip pat mokytojavusi ir lituanistinėje Marionio mokykloje, persikėlė į Los Angeles, Calif., kur taip pat bus mokytoja.

Dr. Antanas Butkus, spalio 20 New Yorke Kultūros Židinio mažojoje salėje skaitys paskaitą tema - širdies ligos ir jų priežastys. Paskaitą ruošia ALT S-gos 11-sis Richmond Hill skyrius.

Solženicinas - Ukrainas -

Jersey City, N. J. leidžiamas ukrainų laikraštis Svoboda rašo, kad ukrainų laisvojo universiteto Miunchene studentų vadovybė paklaususi pasaulyje išgarsėjusį rašytoją apie jo ukrainietišką kilmę.

Solženicinas rašo, kad jo mylimas senelis, vienintelis, kurį jis atsimeina, buvo ukrainas, taip pat ir jo šeima, kad ukrainų kultūra, gyvenimas ir viltys jam nėra svetimos nuo jaunystės dienų, kad ir vėliau jis draugavęs su ukrainais ir svarbiausiais gyvenimo metais su jais buvęs kartu.

Lietuvius, besposėdžiaujančius ir aptariančius įvairias lietuvių veiklos problemas ir besivaikinančius įvykusioje "Block Party" prie Bronės Spūdienės namų, aplankė New Yorke valstijos Councilman Vito Battista. Iš k. į d.: sėdi O. Barloff, O. Zaveckienė, Vito Battista, Br. Spūdienė. II eil.: Ona Petrash, V. Lakickienė, O. Jozėnienė, J. Valaitis, U. Daunorienė, Mitchell, M. Vasilka, Spūdienės kaimynė, V. Zaveckas, Lakickas.

10 m. be Jono Budrio

Rugsėjo 1 - sueina 10 m., kai mirė Jonas Budrys, New Yorke buvęs Lietuvos konsulu per 28 metus. New Yorke lietuviai prisimena. Konsulinę tarnybą pradėjo nuo 1928 m. Karaliaučiuje, bet nuo 1936 - perkeltas į New Yorką ir gavęs čia 1940 New Yorke garbės piliečio vardą.

Lietuvoje Jonas Budrys buvo labiau populiarius kaip vienas Klaipėdos sukilimo organizatorių ir sukilimo vadas. Sukilimui pasisėkus, ten ėjo įvairias pareigas ir 1924 buvo paskirtas Klaipėdos gubernatorium.

Mažiau jis buvo žinomas kaip nepriklausomos Lietuvos pradžios karinės kontržvalgybos viršininkas. Šios srities jo darbą išpopuliarino paskiau, po mirties, jo atsiminimai "Kontra" žvalgyba Lietuvoje", išleista 1967 m.

Dešimties metų mirties proga ji prisimenam kaip vieną senosios kartos žmonių, kuris gimęs Kaune. Dalyvaudamas "Dainos" chore, o Rusijoje tarnybose įgytą profesinį igudimą sėkmingai pritaikė nepriklausomai Lietuvai.

Dabar New Yorke gen. konsulate, vadovaujamame gen. konsulo A. Simučio, tebetalkina Budrio žmona Regina Karužaitė, o Karaliaučiuje gimęs sūnus Algirdas Jonas Budrys reiškiasi kaip rašytojas ir redaktorius amerikiniame pasaulyje.

Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje dalyvavo apie 200 žmonių, ypač buvo daug jaunimo. Buvo dvi grupės - tautinių šokių ir lituanistinių dalykų grupė. Tautinius šokius dėstė J. Matulaitienė iš New Yorke ir Galina Gobienė iš Detroito. Šią grupę lankė ir kursus baigė 63. Iš New Yorke studijų savaitėje dar dalyvavo mokytoja Jadvyga Kregždienė su savo vyru Adolfu, mokytoja Elena Ruzgienė ir tautiniais šokiais besidominti Birutė Radzivilienė.

Pianistė Aldona Kepalaitė savo piano rečitalį rengia lapkričio 17, sekmadienį, 6 v. v. Town Hall salėje Manhattane.

New Yorke LKVS Ramovė ruošia Tautos šventės minėjimą Apreiškimo parapijos salėje rugsėjo 8 d. po pamaldų, kurios prasidės 11 val. Kalbės Kario red. Zigmars Raulinaitis. Savo kūrybą skaitys rašyt. Paulius Jurkus.

A. Kairio "Palikimas"

Lietuvos šaulių Simo Kudirkos kuopa pasikvietė Rochesterio moksleivių studentų ateitininkų dramos sambūrį suvaidinti Anatolijaus Kairio dramą "Palikimą" rugsėjo 14 d., šeštadienį, 6 val. vak. Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y.

Visi vaidintojai jauni, čia gimę ir augę jaunuoliai.

Dr. Jonas Balys Naujosios Vilties žurnalo redaktorius, su žmona atostogauja rytinėje JAV dalyje. Rugsėjo 20 d. grįžta į darbą į JAV kongreso biblioteką, Washingtone.

PADEKA

Mano vyro Stanley Jozėno mirties metinių proga vykusiame paminėjime ir jam paminklo pašventinime man padėjusiems ar talkinusiems širdingai dėkoju:

Kun. klebonui Pranui Bulovui už pamaldas, Jonui Valaičiui už paminėjimo pravedimą.

Pusseserėms Helen Robertson, Annai Lawton, krikštasiūnams Juozui Zebartai, Edward Zebart, pusbroliui Mike Balkūnas ir Saly Balkūnas.

Už visokeriopą pagalbą: Bronei Spūdinei, Marytei Vasilkienei, Pranui ir Malvinai Bručams, V. ir G. Meiliūnams, Marytei Diržienei, Irving Balzaraičiui, Salomėjai Narkeliūnaitei, Valerijai Tysliavienei, Vytautui Ubarai, Vytautui Beleckui, Uršulei ir Petruil Vilčinskams, Juozui Garšvai, Alice Zubko, Onai Sidabrienei, Onai Petrash.

Vaidas iš paminklo Stanley Jozėnui pašventinimo. Viduryje kun. Pr. Bulovas, Ona Jozėnienė su šeima, J. Valaitis, Br. Spūdienė, M. Diržienė ir kt.

[Vaižganto klubo popietę atvyksta Br. Raila]

Vaižganto Kultūros Klubas savo veiklą po vasaros atostogų pradeda rugsėjo 19 popietę Kultūros Židinio mažojoje salėje. Į šią popietę atvyksta **Bronys Raila** iš Los Angeles, Calif. Popietėje bus jo knygos "Paguodos" pristatymas.

Šarūnas Zikaras rugpjūčio 16 sugrįžo iš Lietuvos. Jis lankė V. Kapsuko universitetą Vilniuje, gilindamas lietuvių kalbos studijas. Kursai tęsiasi 6 savaites.

Uršulė Kraus, Vienybės skaitytoja Woodhavene, sugrįžo namo, tris savaites praleidusi Maine valstijoje.

Daiva ir Romas Keziai persikėlė į naują gyvenvietę. Dabar jų adresas toks: 217-25 54 Ave., Bayside, N. Y. 11364. Telef. (212) 229-9134. Daiva ir Romas Keziai yra Laisvės Žiburio lietuvių radijo vedėjai ir kelionių biuro Vytis savininkai.

Giminėms iš Norwich, Conn., William Pechka šeimai, First Selectman Mr. & Mrs. Gil Malone, Mr. & Mrs. Frank Gardner; iš Pocono, Pa., Juozui ir Juozafinai Pulčiauskams; iš Naples, Florida, Zinai Raulynavičiūtei.

Pusbroliui Stasiui ir Kotrynai Aušrotams iš Los Angeles, Cal.; Lonertų, Naruševičių, Literškių, Taylor šeimoms iš Toronto, Ont., Canada, ir visiems daugiau šimto giminėms ir artimiesiems dalyvavusiems paminėjime.

Ona Jozėnienė, dukte Teresė ir žentas Rodger Bredes-Jozėnaitė, sūnus Stanley Jozėnas, Jr.